

**Socioekonomická analýza ke Strategii komunitně
vedeného místního rozvoje Místní akční skupiny
Stolové hory na období 2021–2027**





Obsah

1	OBYVATELSTVO	4
1.1	VĚKOVÁ STRUKTURA	5
1.2	VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA	6
2	BYDLENÍ	8
2.1	STRUKTURA DOMOVNÍHO FONDU	8
2.2	VÝVOJ VE STAVĚNÍ BYTŮ V OBCÍCH	9
2.3	SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY	10
3	PODNIKÁNÍ A ZAMĚSTNANOST	11
3.1	PODNIKATELSKÁ AKTIVITA	11
3.2	TRH PRÁCE	13
4	ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ	16
4.1	ZEMĚDĚLSTVÍ	16
4.2	LESNICTVÍ	17
5	PRŮMYSL A STAVEBNICTVÍ	21
6	SLUŽBY A CESTOVNÍ RUCH	22
6.1	CESTOVNÍ RUCH	22
6.1.1	<i>Destinační společnosti</i>	<i>23</i>
7	VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	24
8	DOPRAVA A DOPRAVNÍ OBSLUŽNOST	25
8.1	SILNIČNÍ DOPRAVA	26
8.2	ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA	28
8.3	CYKLODOPRAVA	28
9	TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	30
10	VZDĚLÁVÁNÍ	33
10.1	PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	34
10.2	ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ	34
10.3	STŘEDNÍ A VYŠŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ	35
10.4	ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ VZDĚLÁVÁNÍ	35
10.5	NEFORMÁLNÍ A ZÁJMOVÉ VZDĚLÁVÁNÍ	36
10.6	VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH	36
11	OBČANSKÁ VYBAVENOST	38



12	SPOLKY A NEZISKOVÉ ORGANIZACE	42
13	SPRÁVA OBCÍ	44
13.1	SPOLUPRÁCE OBCÍ.....	45
13.2	BEZPEČNOST.....	47
14	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	49
14.1	VELKOPLOŠNÁ A MALOPLOŠNÁ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ	49
14.2	OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	51
14.3	KLIMA	53
14.4	KRAJINNÝ RÁZ	53
14.5	EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE	53
14.5.1	<i>Znečištění ovzduší</i>	<i>53</i>
14.5.2	<i>Hluková zátěž.....</i>	<i>54</i>
14.5.3	<i>Znečištění vod</i>	<i>55</i>
14.5.4	<i>Znehodnocení půdy.....</i>	<i>55</i>
14.6	VODA.....	55
14.7	OCHRANA PŮDY	57
14.7.1	<i>Protierozní opatření.....</i>	<i>57</i>
14.7.2	<i>Zadržování vody v krajině</i>	<i>58</i>
14.7.3	<i>Zeleň v krajině</i>	<i>58</i>
14.8	ODPADOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ	58
15	CHYTRÝ REGION.....	60
16	ZDROJE	62
17	SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ	66



1 Obyvatelstvo

K 31. 12. 2019 žilo v MAS Stolové hory 37 722 obyvatel. Oproti údaji z roku 2014, což je poslední údaj uvedený v analytické části strategie na předchozí období, je to pokles o 597 osob (pokles o 1,56 %). Ve srovnání s většími územními celky je to poměrně významný pokles. Byť v celém okrese Náchod byl zaznamenán pokles počtu obyvatel, nebyl tak významný (1,05 %). Královéhradecký kraj se rozrostl ve sledovaném období o 57 obyvatel, tudíž lze tvrdit, že počet obyvatel zůstává na prakticky stejné úrovni. Na národní úrovni je pak poměrně výrazný nárůst počtu obyvatel (téměř 1,5 %).

Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel na území MAS Stolové hory

Vývoj počtu obyvatel na území MAS Stolové hory mezi lety 2014 a 2019						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Bezděkov nad Metují	507	519	532	571	577	587
Bukovice	355	361	357	348	350	356
Česká Metuje	302	297	291	288	298	290
Hronov	6169	6107	6112	6132	6125	6098
Machov	1076	1078	1087	1087	1096	1092
Náchod	20408	20267	20149	20132	19979	19897
Police nad Metují	4201	4172	4123	4115	4086	4049
Stárvkov	630	637	633	642	644	657
Suchý Důl	420	413	413	413	418	411
Velké Petrovice	396	395	408	418	421	429
Velké Poříčí	2392	2395	2385	2371	2356	2354
Vysoká Srbská	269	273	269	274	279	284
Žďár nad Metují	645	661	664	660	665	656
Žďárky	549	546	559	548	552	562
Celkem	38319	38121	37982	37999	37846	37722

Zdroj: ČSÚ (pozn. data jsou uváděna k 31. 12. jednotlivých let)

Z tabulky 1 je jasně patrné, že se pokles počtu obyvatel týká především měst (Náchod, Hronov, Police nad Metují). Zatímco menší obce obyvatele prakticky nikde neztrácejí, naopak v některých obcích je znatelný jejich nárůst (jako příklad může sloužit Bezděkov nad Metují s nárůstem téměř o 16 %).

Z měst ztratila nejvíce Police nad Metují (pokles o 3,6 %) následovaná Náchodem (pokles o 2,5 %). Vzhledem k tomu, že pokles ve městech je daleko vyšší než v celém území, se dá předpokládat, že část občanů stěhujících se z měst, směřuje do obcí z území MAS. Nicméně u Náchoda nastává problém, že velká část zázemí této obce s rozšířenou působností neleží na území MAS Stolové hory. A pokud se lidé stěhují do zázemí Náchoda a stále například v Náchodě pracují a využívají služby, tak region



populačně neztrácí, ale z těchto statistik se to nedá vyčíst. Dobře patrný tento fakt je, pokud se nahlédne do statistik počtu obyvatel za ORP Náchod. Tam došlo mezi lety 2014 a 2019 k úbytku obyvatel o 1,05 % obyvatel. V MAS Stolové hory dochází k poměrně velkému úbytku obyvatel, nicméně je zde předpoklad, že část tohoto úbytku je způsobena stěhováním ze středisek do zázemí, které ale v případě Náchoda téměř vůbec neleží v MAS Stolové hory. Statisticky tedy pokles vypadá dramatičtěji než realita.

Počet obyvatel v celém území klesá jak přirozeným způsobem (ve sledovaném období pokles o 324 obyvatel), tak kvůli migraci (ve sledovaném období pokles o 273 obyvatel). Přirozený přírůstek byl zaznamenán v 7 obcích, ale pouze u Bezděkova nad Metují se dá hovořit o výraznějším přírůstku (o více než 5 %). Přírůstek díky migraci byl mezi lety 2014 a 2019 v 8 obcích, přičemž je poněkud překvapivé, že mezi ně patří Hronov (nárůst o 54 obyvatel), protože 3 populačně největší sídla jinak obyvatelstvo poměrně výrazně ztrácí, jak už bylo popsáno. Pokles počtu obyvatel byl vnímán při dotazníkovém šetření jako jedno z největších rizik rozvoje v budoucích 10 letech.

1.1 Věková struktura

Území MAS Stolové hory se vyznačuje tím, že má starší populaci a v souladu s celorepublikovým a v podstatě i celoevropským trendem výrazně stárne, což lze vidět i v tabulce 2.

Tabulka 2: Věková struktura obyvatelstva na území MAS Stolové hory v letech 2014–2019 a srovnání indexů stáří za různá území

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Méně než 15 let	5745	5737	5718	5701	5681	5733
15-64 let	24799	24431	24129	23978	23712	23383
65 let a více	7775	7953	8135	8321	8453	8606
index stáří MAS Stolové hory	1,35335	1,38626	1,4227	1,45957	1,48794	1,50113
Index stáří okresu Náchod	1,2562	1,29	1,3274	1,3634	1,387	1,4185
Index stáří KHK	1,2638	1,2931	1,3201	1,344	1,3633	1,3882
Index stáří Česka	1,1745	1,1901	1,2074	1,2212	1,2326	1,2464

Zdroj: ČSÚ

Zatímco obyvatel nad 65 let každým rokem přibývá, pokles až do roku 2018 lze sledovat jak u dětí do 15 let, tak u produktivní části společnosti ve věku 15–64 let. Rok 2019 pak představuje určitou naději, jelikož počet dětí i počet produktivních lidí se zvýšil. I přesto každoročně narůstá hodnota indexu stáří, který znázorňuje podíl počtu obyvatel ve věku 65 let a více na počet dětí do 15 let. To znamená, že v území MAS Stolové hory bylo ke konci roku 2018 1,5x více důchodců než dětí. Toto číslo je velmi vysoké ve srovnání s většími územními celky (viz tabulka 2). I když u větších územních celků také



hodnoty indexu stáří každoročně stoupají, především na krajské a celostátní úrovni není nárůst tak rychlý.

A jak jsou na tom jednotlivé obce? Obecně platí, že nejvyšších hodnot index stáří dosahuje ve městech a městysch. Nejvíce je to patrné na Hronově s 1,68 a Machově s 1,64, ale i další města už přesahují hodnotu 1,5. Menší obce mají podíl důchodců mnohem nižší – vyšší podíl dětí než důchodců byl za rok 2019 zaznamenán v Suchém Dole, Vysoké Šrbské a Žďáru nad Metují. Podstatný je však také trend, zda se index stáří snižuje nebo zvyšuje. Mezi lety 2014 a 2019 došlo k poklesu indexu stáří u 5 obcí – Bezděkova nad Metují, Bukovice, Stárkova, Suchého Dolu a Velkých Petrovic.

Obecně je ale stárnutí obyvatelstva vnímáno za jedno z největších rizik pro rozvoj území v dalších 10 letech, jak vyplynulo z dotazníkového šetření.

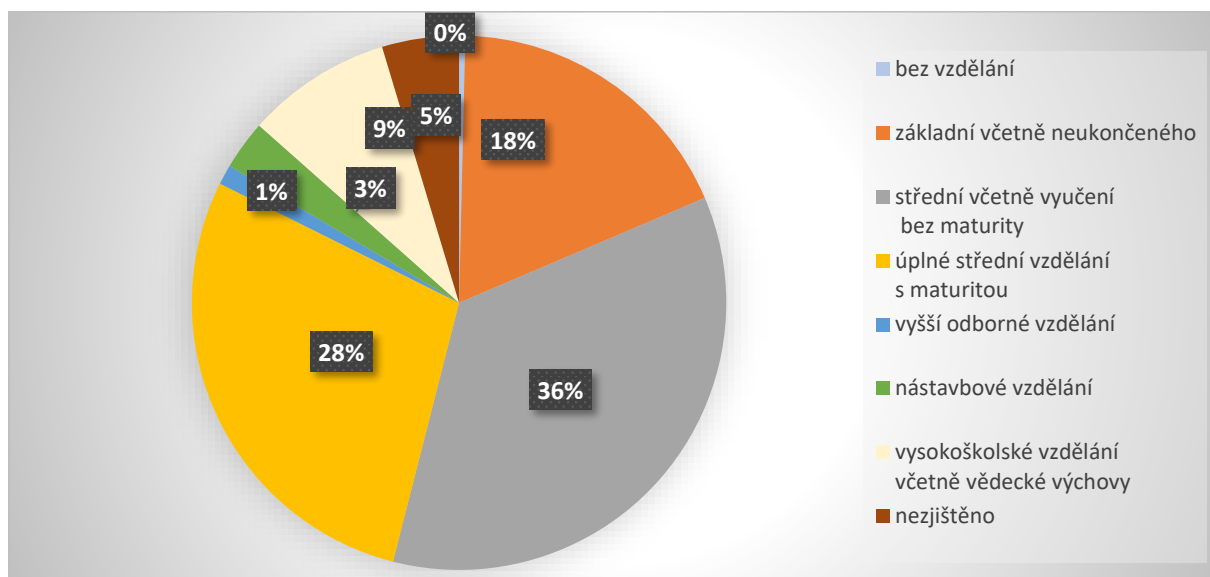
1.2 Vzdělanostní struktura

Ke vzdělanostní struktuře jsou k dispozici pouze data ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2011), tudíž nejsou aktuální. Přesto mohou ve srovnání s vyššími územními celky ukázat odlišnosti. Jak je vidno z grafu č. 1, nejpočetnější skupinou jsou lidé se středním vzděláním bez maturity. Zhruba 54 % obyvatel starších 15 let nemá maturitu. Je to vyšší hodnota než za celé Česko (51 %) a vcelku srovnatelná hodnota s Královéhradeckým krajem (53,6 %). Naopak okres Náchod má téměř 56,5 % obyvatel starších 15 let bez maturity. Ve srovnání vysokoškolsky vzdělaných je na tom území MAS Stolové hory s necelými 9 % relativně hůř než Česko (12,5 %) i Královéhradecký kraj (10,1 %), ale naopak o něco lépe než okres Náchod (8,2 %). Ve srovnání s těmito vybranými celky je na území MAS Stolové hory především nadprůměrný počet obyvatel se středním vzděláním ukončeným maturitou.

Celkově lze vzdělanostní strukturu MAS Stolové hory hodnotit lehce podprůměrně, což se týká především podílu vysokoškoláků. Naopak podíl obyvatel pouze se základním vzděláním není oproti jiným územním celkům výrazně rozdílný a za pozitivum lze označit nadprůměrný podíl obyvatel s dokončeným středním vzděláním s maturitou. Nicméně bude zajímavé sledovat další SLDB, zda dochází k prohlubování rozdílů, a tím pádem tzv. odlivu mozků, nebo ke konvergenci ve srovnání s národní nebo krajskou úrovní.



Graf 1: Vzdělanostní struktura v území MAS Stolové hory



Zdroj: ČSÚ



2 Bydlení

2.1 Struktura domovního fondu

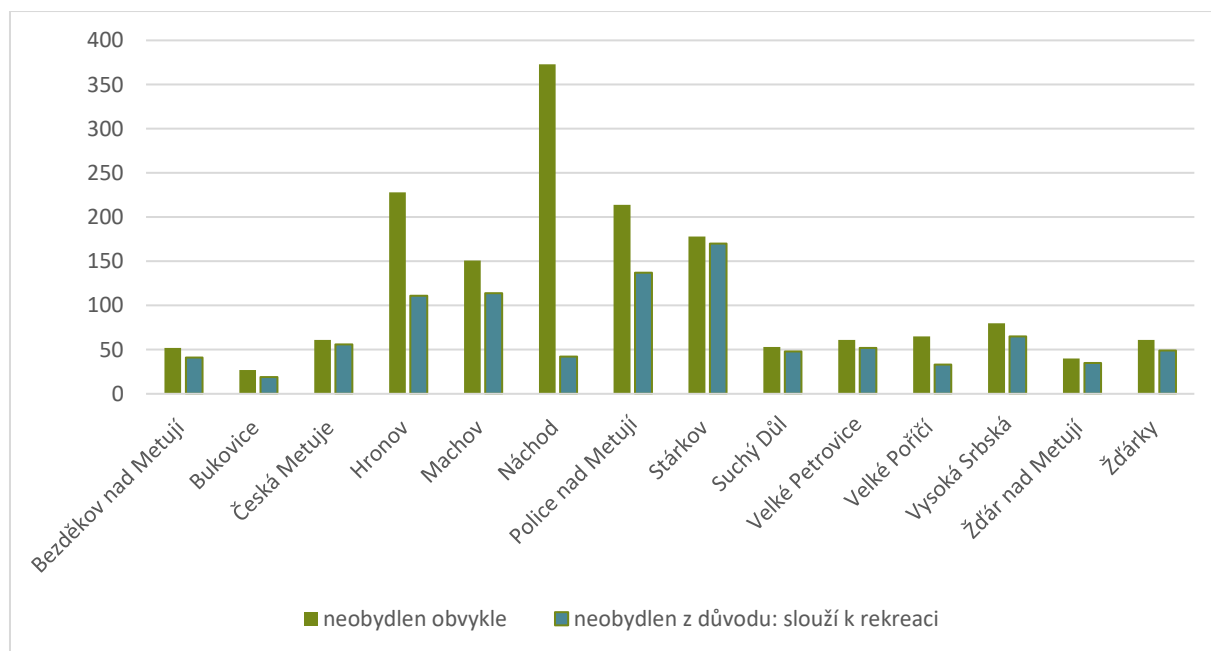
Jelikož se struktura domovního fondu sleduje pouze při Sčítání lidů, domů a bytů (SLDB), tak nejnovější data jsou z roku 2011, tedy poměrně zastaralá. Nicméně se stále jedná o nejaktuálnější data, proto budou využita, i když je třeba je brát s rezervou.

Celkově bylo v roce 2011 na území MAS Stolové hory 8 799 domů. To je nárůst oproti roku 2001 o 5,2 %. Na republikové úrovni ve stejném období došlo k nárůstu o 9,6 %, v Královéhradeckém kraji o 6,4 % a v okrese Náchod o 4,2 %. Z tohoto srovnání vyplývá, že v rámci kraje i celého Česka se na území MAS Stolové hory staví nové domy podprůměrně, ale za okres Náchod se naopak jedná o nadprůměrný nárůst. Z hlediska obydlenosti domů je na tom ve srovnání s Královéhradeckým krajem (80,1 %) i okresem Náchod (80,6 %) dobře s 81,3 % obydlených domů. V celém Česku je pak obydleno 83,4 % domů.

Více než 59 % objektů, které nejsou obydleny trvale, slouží k rekreaci, což je výrazně víc než v případě okresu Náchod (53,4 %), Královéhradeckého kraje (55,8 %) i Česka (47,1 %).

V následujícím grafu 2 je vidět, že nejvíc trvale neobydlených domů je v Náchodě, nicméně k rekreaci jich slouží jen o něco víc než 10 %. Zato v menších obcích velká většina domů, které nejsou trvale obydleny, k rekreaci slouží. Za zmínku stojí především Stárkov, kde je velký počet trvale neobydlených domů, ale přesto z nich 95 % slouží k rekreaci.

Graf 2: Počty neobydlených domů a domů sloužících k rekreaci v jednotlivých obcích na území MAS Stolové hory za rok 2011

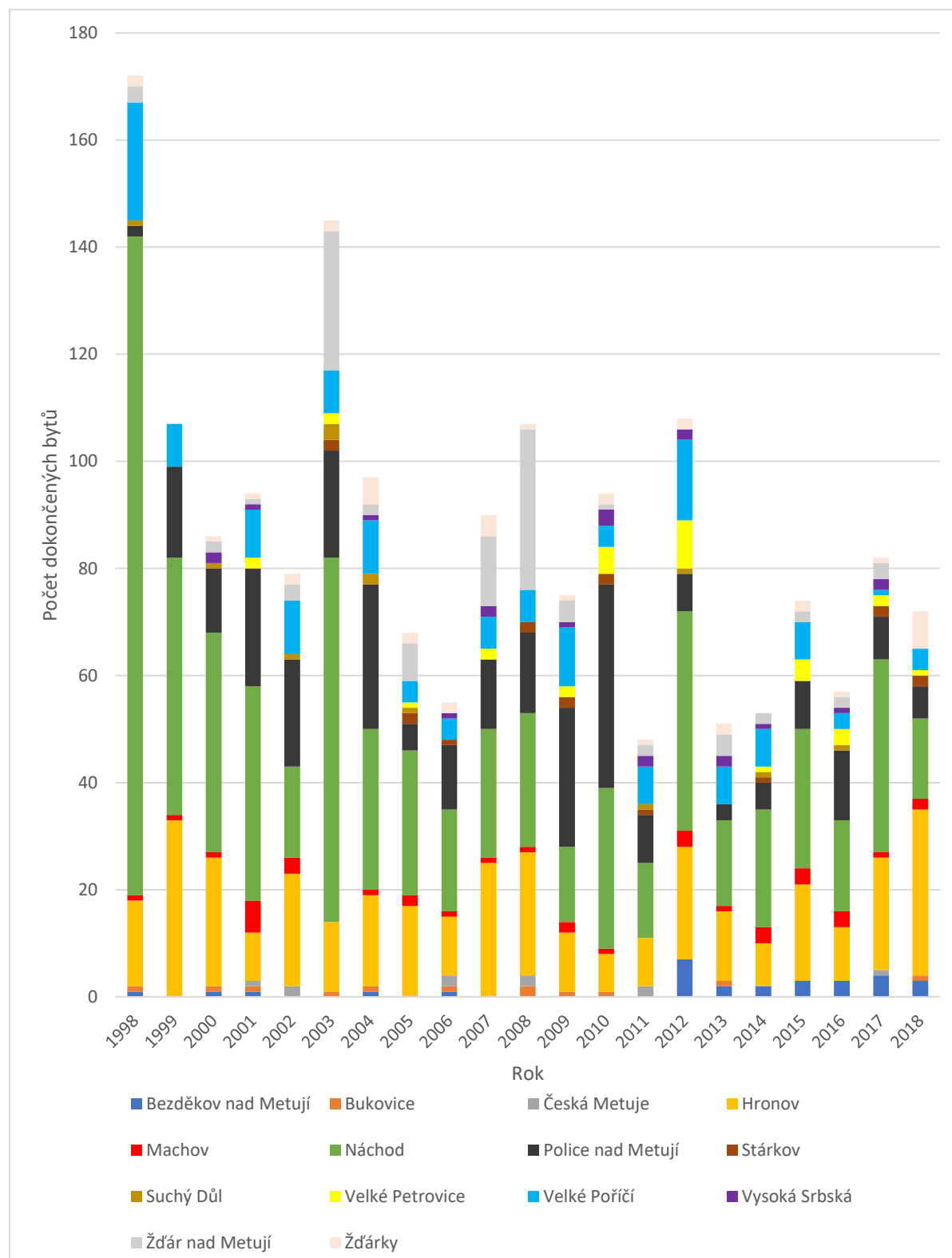


Zdroj: ČSÚ



2.2 Vývoj ve stavění bytů v obcích

Graf 3: Vývoj počtu dokončených bytů v MAS Stolové hory v jednotlivých letech



Zdroj: ČSÚ



V grafu 3 je možné vidět, jakým způsobem se vyvíjel počet dokončených bytů v MAS Stolové hory. Nejvíce dokončených bytů je v Náchodě, kde je celkem 38 % nově postavených bytů za období 1998–2018. Celkový počet dokončených bytů za toto období je 1814. Dále je hodně nových bytů v dalších populačně největších obcích území – tedy v Hronově a Polici nad Metují. Zajímavý je případ Žďáru nad Metují, kde především v letech 2003, 2007 a 2008 bylo dokončeno větší množství bytů a výrazně se tak tato obec odlišuje od jiných populačně podobně velkých obcí. Celkově však lze tvrdit, že trendem je pokles počtu dokončených bytů během sledovaného období. Více než 100 dokončených bytů bylo naposledy v roce 2012. Lze předpokládat, že i to může být jedním z důvodů poklesu počtu obyvatel v území.

Nedostatečná bytová výstavba byla v dotazníkovém šetření označena jako jedno z největších rizik v budoucích 10 letech.

2.3 Sociálně vyloučené lokality

Sociální vyloučení obecně nastává, když dochází ke kombinaci problémů, kterými jsou nezaměstnanost, špatná kvalita bydlení, finanční potíže, nekvalifikovanost, diskriminace a další (Čada a kol. 2015). Podle Metodiky pro posouzení sociálního vyloučení v území (na základě této metodiky vznikl v červnu 2020 dokument Rozsah sociálního vyloučení v Královéhradeckém kraji), kterou zpracovala Agentura pro sociální začleňování (ASZ), bylo v roce 2015 v Náchodě 5 sociálně vyloučených lokalit (SVL), ve kterých žilo 300 lidí. V jiných obcích na území MAS Stolové hory se sociálně vyloučené lokality nenacházejí, byť v některých částech dalších obcí (Hronov, Police nad Metují) je evidována zvýšená koncentrace sociálně slabšího obyvatelstva. Podle dat ASZ klesal mezi lety 2016 a 2019 podíl příjemců příspěvků na bydlení (z 2,54 % na 1,9 %) a živobytí (z 1,22 % na 0,49 %) i doplatku na bydlení (z 0,47 % na 0,18 %). Alarmujícím číslem pak je počet lidí v exekuci v roce 2017 (2 648) i počet exekucí celkem (12 438). V exekuci je tedy více než 8 % obyvatel území MAS Stolové hory a na jednoho člověka v exekuci připadá téměř 4,7 exekuce (Mapa exekucí).



3 Podnikání a zaměstnanost

3.1 Podnikatelská aktivita

V roce 2019 bylo na území MAS Stolové hory podle Registru ekonomických subjektů (RES) 4994 subjektů se zjištěnou aktivitou. Oproti roku 2014 je to pokles o 52 aktivních subjektů (o 1,03 %). Na celorepublikové úrovni ve stejném období došlo k nárůstu o 5,84 %, v Královéhradeckém kraji i okrese Náchod je možné sledovat mírný nárůst počtu aktivních subjektů (okolo 1 %).

Nejvíce ekonomických subjektů se v roce 2018 nacházelo v Náchodě (55,83 %), následuje Hronov (15,28 %) a Police nad Metují (9,11 %). To v podstatě kopíruje i rozložení obyvatelstva. V těchto 3 největších sídlech je zhruba 80 % obyvatel a také 80 % aktivních ekonomických subjektů.

Z právních forem je nejčastější forma živnostník (67,56 %), následuje obchodní společnost s 15,56 %. Na národní úrovni je podíl živnostníků výrazně nižší (62 %), ale naopak výrazně vyšší podíl obchodních společností (24 %). Královéhradecký kraj je pak už daleko podobnější území MAS Stolové hory s 68% podílem živnostníků, zatímco obchodních společností je zhruba 16,5 %. Ostatní právní formy mají zastoupení v jednotkách procent. Je tedy patrné, že v celém Královéhradeckém kraji je větší zastoupení živnostníků, tedy drobnějších podnikatelů, a naopak podíl větších obchodních společností je nižší oproti celému Česku.

V grafu 4 je možné vidět přehled ekonomických subjektů podle převažující činnosti. Největší zastoupení má velkoobchod a maloobchod včetně údržby motorových vozidel (19,64 %), následuje těžba a průmysl, stavebnictví a profesní vědecké a technické činnosti. Další činnosti už mají nižší než 10 % zastoupení.

Ze všech lidí, kteří vyplnili dotazník k tvorbě SCLLD pro období 2021-2027, bylo 21 % podnikatelů a živnostníků (jedna kapitola byla věnována právě podnikání a ostatní na dané otázky neodpovídali). Nejčastěji podnikají v Polici nad Metují, Náchodě a Hronově a jedná se v nejvíce případech o zemědělce a lesníky. Ve více než 60 % procentech respondenti neměli žádného zaměstnance. Pokud měli hodnotit činnost místní správy z pohledu podnikatele, tak respondenti byli povětšinou nespokojeni – nejvíce však s nabídkou pozemků pro podnikání.

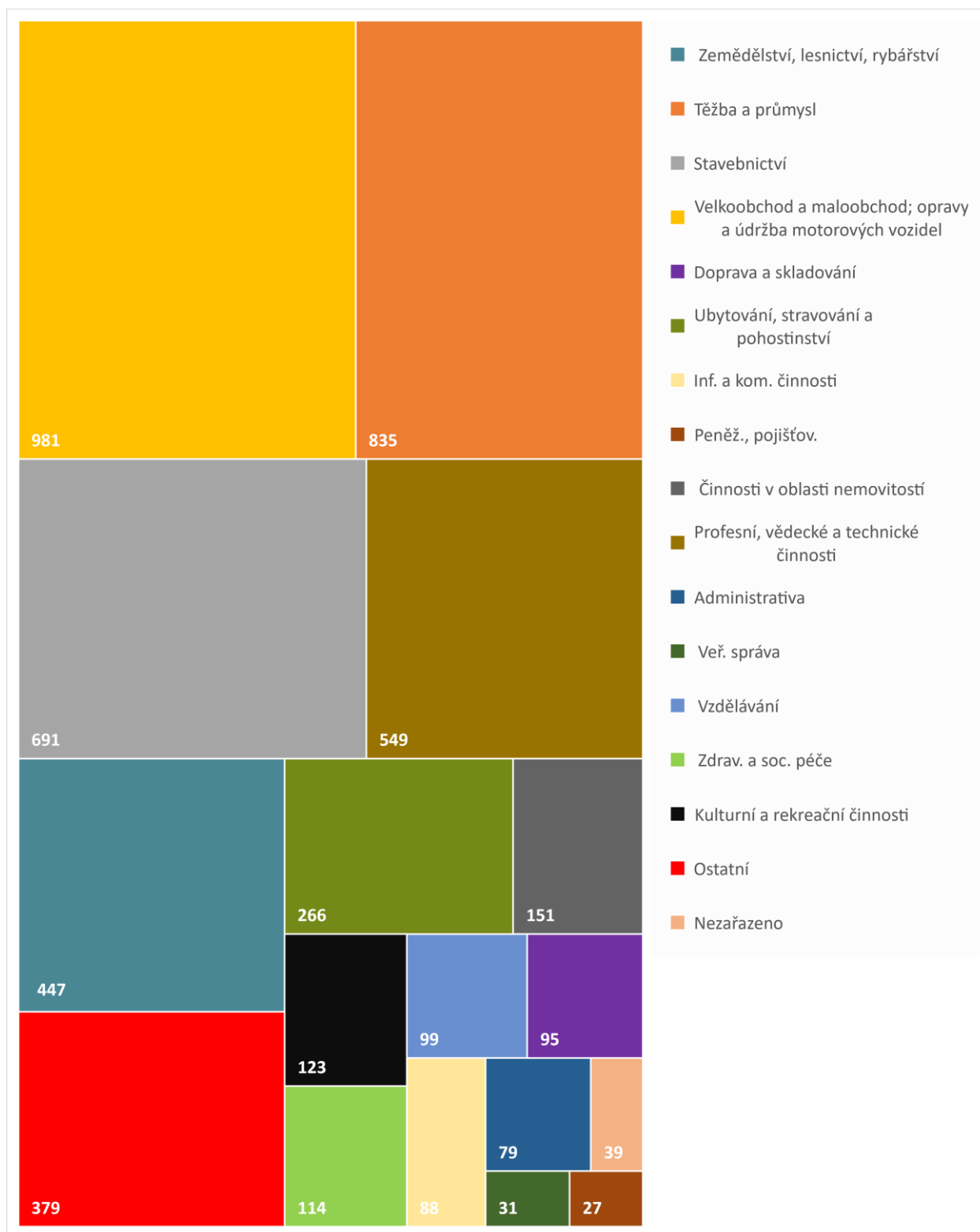
Naprostá většina podnikatelů, kteří shání zaměstnance, je mají problém sehnat. Pouze jeden respondent dotazníku uvedl, že se mu zájemci hlásí sami. Důvodem tohoto problému je podle respondentů především nedostatek kvalifikovaných pracovníků a pak také fakt, že často za prací odjíždějí nebo se stěhují do míst s větším uplatněním.

Zhruba čtvrtina odpovídajících nemá už v současnosti dostatečné prostory pro podnikání, další téměř třetina by je neměla, pokud by chtěla prostory rozšířit. Jako faktory s největším vlivem na současnost i budoucnost podnikání byly označeny ekonomická situace, legislativa a dostupnost a kvalita pracovní síly.



Existence fungujících firem byla velkou částí respondentů označena za jednu z největších příležitostí pro rozvoj území v dalších 10 letech.

Graf 4: Rozdělení ekonomických subjektů podle převažující činnosti v MAS Stolové hory v roce 2019



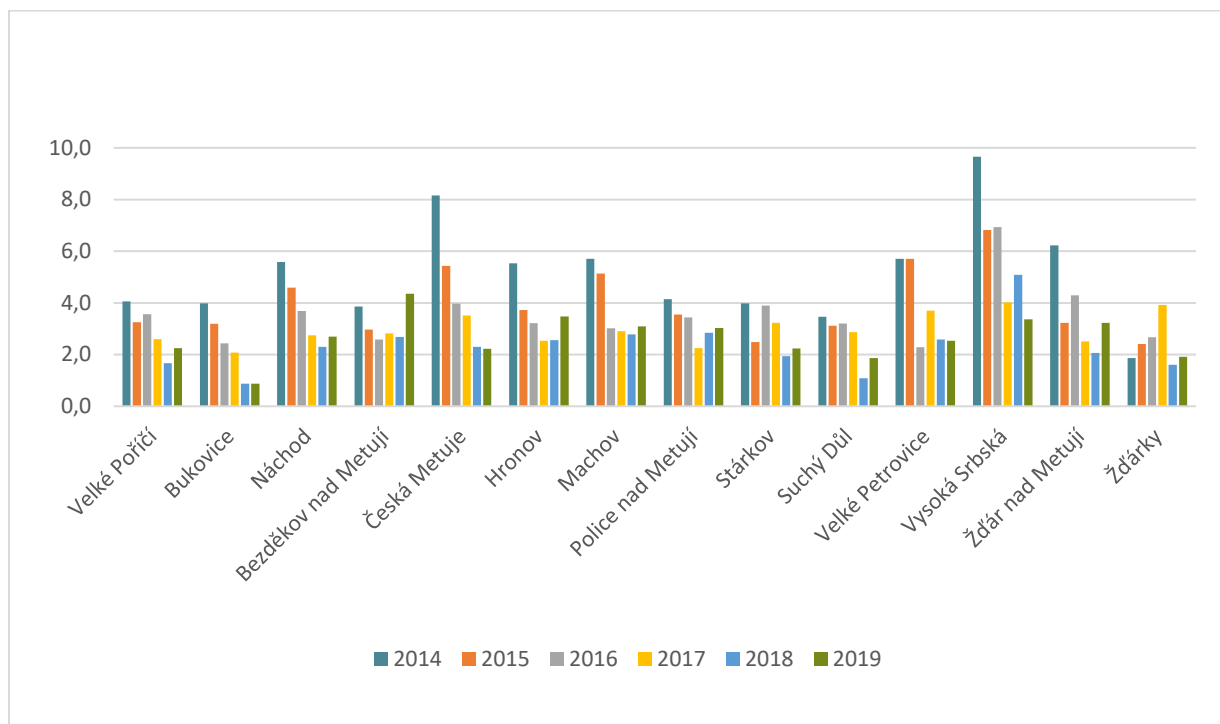
Zdroj: ČSÚ



3.2 Trh práce

Trh práce se může vyvíjet a měnit poměrně rychle, proto je důležité disponovat pokud možno co nejaktuálnějšími daty. Na následujícím grafu je možno vidět vývoj podílu nezaměstnaných osob v jednotlivých obcích v období mezi lety 2014 a 2019.

Graf 5: Vývoj podílu nezaměstnaných osob v obcích MAS Stolové hory v letech 2014–2019



Zdroj: ČSÚ

Z grafu 5 je patrné, že ve většině obcí se mezi lety 2014 a 2019 podíl nezaměstnaných snížil a často se jedná o pokles výrazný. Za rok 2014 byly v území MAS Stolové hory 2 obce s podílem nezaměstnaných nad 8 % (Česká Metuje, Vysoká Srbská), v roce 2018 už pouze Bezděkov nad Metují přesáhl hranici 4 %. Celkový počet uchazečů o zaměstnání ve stejném období také výrazně poklesl, a to z 1371 uchazečů v roce 2014 na 670 v roce 2019. Pokles nastal až na výjimku v podobě Bezděkova nad Metují ve všech obcích, z toho největší v České Metuji (o více než 76 %) a ve Vysoké Srbské (o 67 %). Určitým varováním může být, že ve většině obcí a také v součtu za všechny obce došlo v roce 2019 k nárůstu jak počtu uchazečů o zaměstnání, tak i podílu nezaměstnaných osob. Další nárůst se vlivem pandemie COVID-19 dá očekávat i v následujících letech, nicméně nelze odhadnout, o jak velký nárůst se bude jednat.

V roce 2019 byla většina nezaměstnaných bez práce krátkodobě, dlouhodobá nezaměstnanost (bez práce více než 12 měsíců) byla ve všech obcích méně než 1 % ze všech ekonomicky aktivních obyvatel. Ve většině obcí a měst byla nezaměstnanost vyšší v zimě, pouze ve Vysoké Srbské,

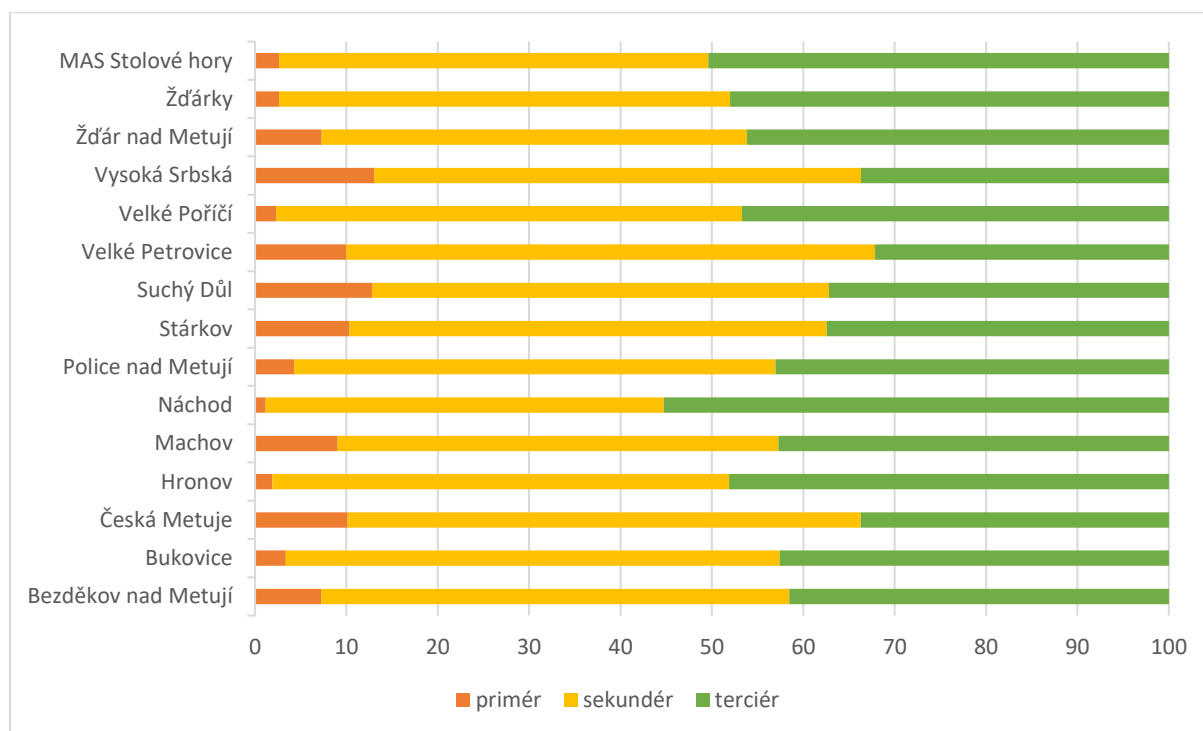


Bukovici a Velkých Petrovicích byla vyšší míra nezaměstnanosti zaznamenána v letních měsících (Mapa nezaměstnanosti, údaje za rok 2019).

Ekonomická aktivita se na úrovni obcí sleduje pouze při SLDB, tudíž se jedná už o poměrně zastaralá data, nicméně alespoň zmínit se může, že v roce 2011 bylo celkem 17 645 ekonomicky aktivních obyvatel, což představovalo 48,5 % obyvatel MAS Stolové hory. Bližší informace o ekonomické aktivitě i struktuře ekonomicky neaktivních obyvatel je možné se dozvědět z předcházející Strategie komunitně vedeného místního rozvoje zpracované na období 2014–2020, kterou najdete na [našem webu](#).

Zaměstnanost dle odvětví činnosti je k dispozici také pouze za rok 2011, kdy probíhalo SLDB. Na území MAS Stolové hory byl podobně jako na krajské i národní úrovni nejvíce zastoupen terciér (služby). Jak je vidět v grafu 6, celkem tvořil necelých 51 % zaměstnaných, což je ale například vůči celému Česku (60,7 %) výrazně nižší zastoupení. Obecně větší zastoupení terciéru bylo v populačně větších obcích, zatímco v malých obcích (Česká Metuje, Suchý Důl, Vysoká Srbská) bylo výrazné zastoupení priméru (zemědělství, lesnictví, rybolov) – konkrétně přes 10 %. Od SLDB lze sledovat podle dat MPSV na národní úrovni spíš pokles zaměstnaných v terciéru (59,1 % v prvním pololetí 2017, 59,7 % v prvním pololetí 2018). Lze tedy předpokládat, že ani na území regionu MAS Stolové hory nedošlo k výraznému nárůstu podílu zaměstnaných v terciéru.

Graf 6: Struktura zaměstnanosti v území MAS Stolové hory v jednotlivých sektorech v roce 2011



Zdroj: SLDB 2011



EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



Nevyhovující situace na trhu práce byla označena při dotazníkovém šetření jako jedno z největších rizik pro rozvoj území v dalších 10 letech. Zároveň respondenti zmiňovali pracovní uplatnění jako největší nedostatek obcí, kde trvale žijí. Špatné pracovní uplatnění by bylo i nejčastějším důvodem pro odstěhování z území MAS Stolové hory.



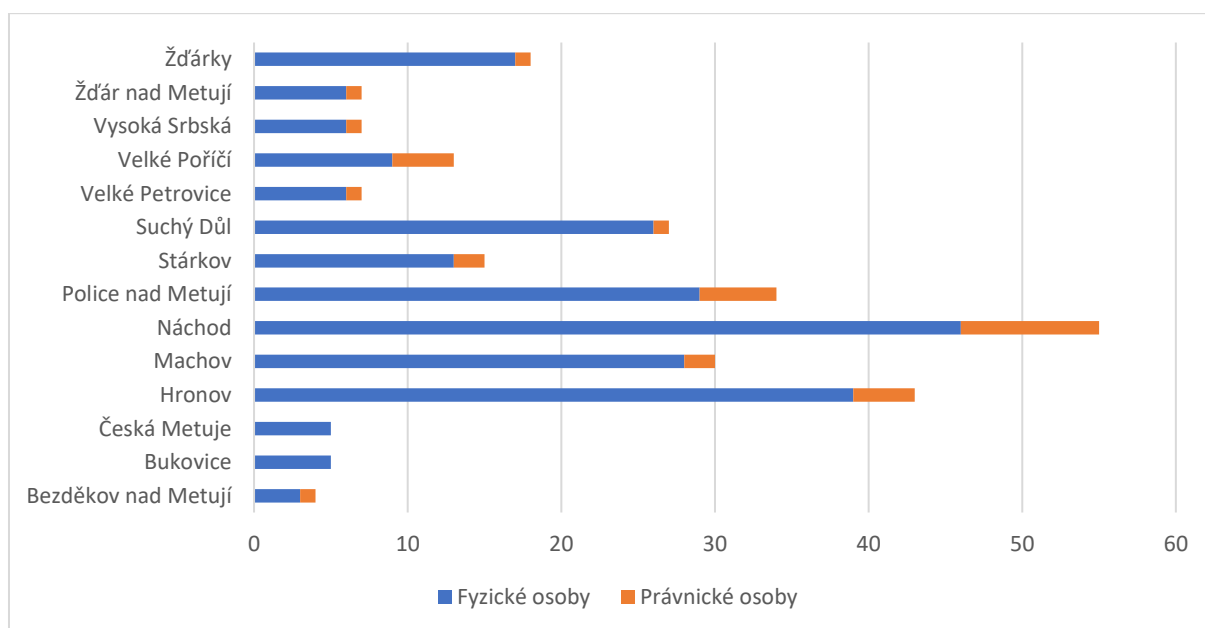
4 Zemědělství a lesnictví

4.1 Zemědělství

Zemědělství je ve venkovských regionech i přes úbytek zaměstnaných v priméru stále důležitým prvkem rozvoje. Mimo jiné plní důležité funkce i v oblasti péče o krajinu, životní prostředí. Zaměstnanost v priméru při SLDB v roce 2011 byla 2,64 %, což bylo pod průměrem Královéhradeckého kraje (3,94 %) i celého Česka (3,04 %). Lze to nejspíš přisuzovat tomu, že region MAS Stolové hory je charakteristický tím, že převážná část obyvatel žije ve městech.

Počet zemědělských podniků oproti roku 2014 výrazně stoupl ze 178 na 270, přičemž nárůst byl zaznamenán ve všech obcích s výjimkou Bezděkova nad Metují. Nárůst se týká jak počtu fyzických osob, tak i počtu právnických osob. V grafu 7 je možné vidět počet podniků podnikajících v zemědělství, lesnictví a rybářství. Vzhledem k populační velikosti je nejvíce těchto podniků v Suchém Dole (více než 65 na 1000 obyvatel) a ve Žďárkách (32 na 1000 obyvatel). Naopak v Náchodě je vcelku pochopitelně podíl zemědělských, lesnických a rybářských podniků nejnižší (necelé 3 na 1000 obyvatel).

Graf 7: Počet podniků fyzických a právnických osob, které podnikají v zemědělství, lesnictví a rybářství v roce 2020 v MAS Stolové hory



Zdroj: webový portál Ministerstva zemědělství

Všechny obce v území MAS Stolové hory patří mezi oblasti s přírodními omezeními (ANC). Do horských ANC patří Machov, Stárvov, Suchý Důl a části obcí Česká Metuje, Hronov, Náchod a Police nad Metují. Horské oblasti se vyznačují buď průměrnou nadmořskou výškou 600 a více metrů, nebo pokud je v katastrálním území svažitost nad 15 %. Všechna ostatní území patří do ostatních ANC, mezi které



spadá zemědělská půda v oblastech, kde je nízká teplota, suchost, omezené odvodňování, mělká hloubka zakořenění a další (webový portál Ministerstva zemědělství).

Největšími zaměstnavateli v oblasti zemědělství jsou podle Registru ekonomických subjektů ČSÚ **Zemědělské družstvo Ostaš** (velikostní kategorie 50–99 zaměstnanců), **Družstvo vlastníků Police nad Metují** (25–49 zaměstnanců) a **Zemědělské družstvo Velké Poříčí** (20–24 zaměstnanců). Ekologickému zemědělství se věnuje 23 fyzických a právnických osob, což je asi 8,5 % všech zemědělských podniků.

Z dotazníkového šetření vyplývá, že velká většina respondentů (zhruba ¾) je spokojena s mírou zastoupení zemědělských ploch. Za největší hrozby pro zemědělské plochy odpovídající považují nevhodné způsoby hospodaření, přírodní jevy a používání hnojiv a pesticidů.

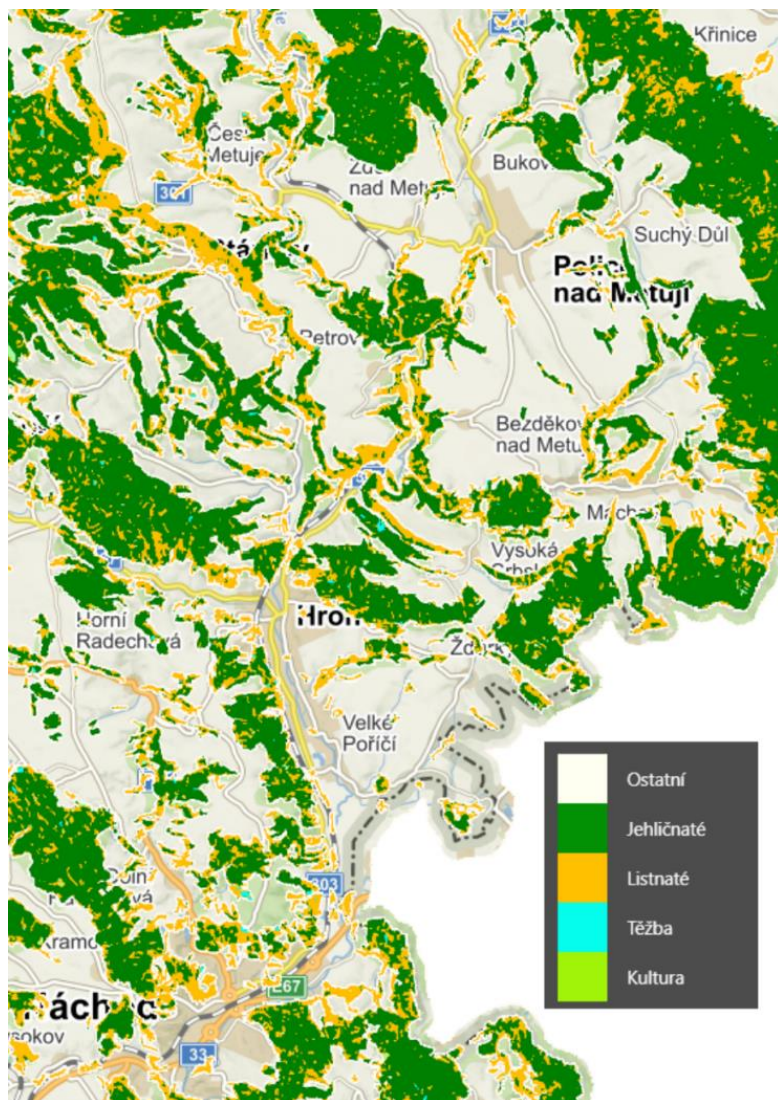
4.2 Lesnictví

Podíl ploch lesních porostů na území MAS Stolové hory je téměř 35 %, což je téměř o 5 % více než je zastoupení v Královéhradeckém kraji a asi o 2,5 % více než v Česku. Největší lesnatost je na území Suchého Dolu (48 %), Machova (46 %) a Žďáru nad Metují (45 %), nejmenší naopak v Bukovici (10 %).

I když nejsou k dispozici přesná data, z obrázku 1 je patrné, že podíl jehličnanů v regionu MAS Stolové hory je výrazně vyšší než podíl listnáčů. V předchozí strategii MAS Stolové hory na období 2014–2020 se hovořilo o podílu jehličnanů až 85 %. Pro srovnání byl v roce 2019 v celém Česku podíl jehličnatých stromů necelých 72 % a v Královéhradeckém kraji necelých 74 % (ČSÚ).



Obrázek 1: Jehličnaté a listnaté lesy na území MAS Stolové hory v roce 2019

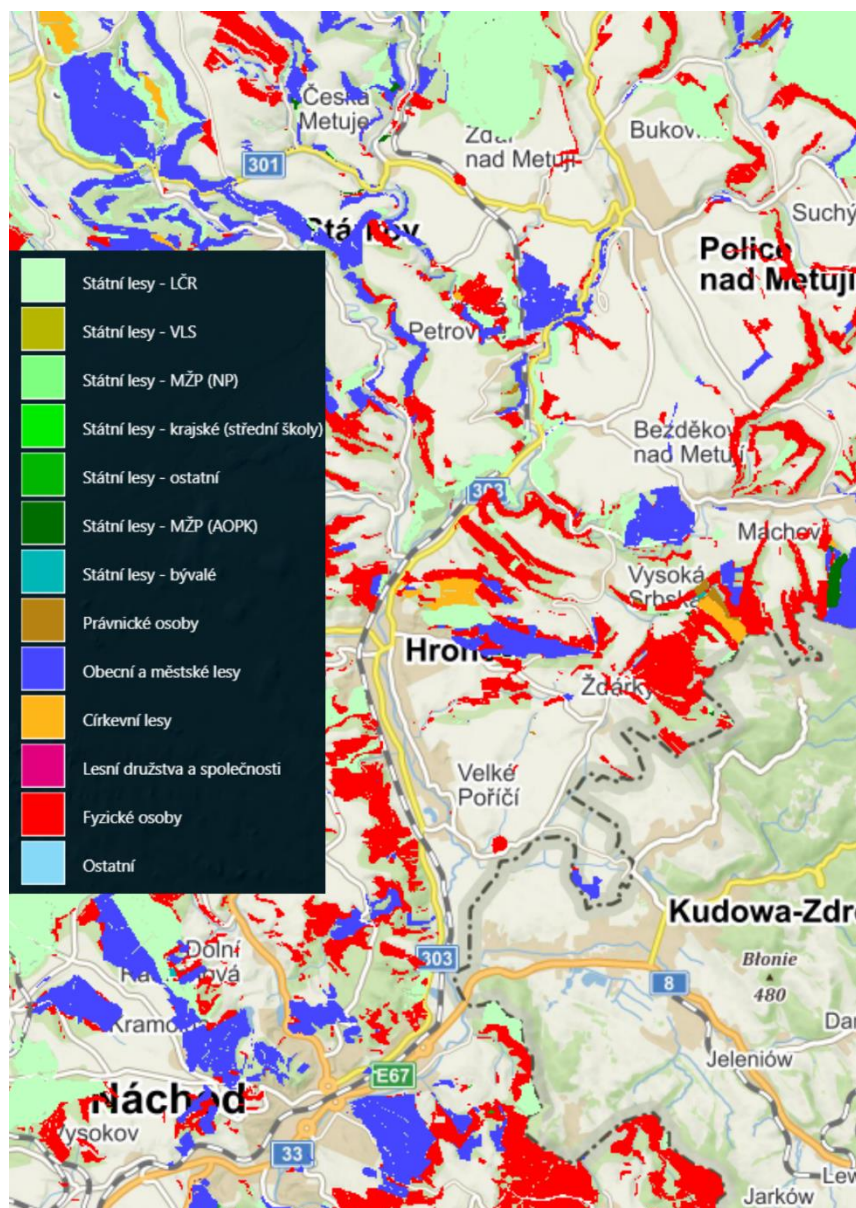


Zdroj: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

Co se týče kategorií lesa, tak jsou dostupné údaje za ORP Náchod a region MAS Stolové hory zabírá velkou část ORP Náchod, tudíž i když se nejedná o přesné údaje za MAS Stolové hory, lze si udělat rámcový přehled. V ORP Náchod mají nejvyšší podíl lesy hospodářské (59 %), lesů zvláštního určení je 31 % a ochranných lesů je 10 %. (Územně analytické podklady za ORP Náchod – aktualizace za rok 2016) Statistiky za celé Česko jsou poměrně výrazně odlišné – podíl hospodářských lesů byl v roce 2018 74 %, lesy zvláštního určení jsou zastoupeny ve 24 % a ochranných lesů jsou 2 % (Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v roce 2018).

Na dalším obrázku můžete vidět, kdo je povětšinou vlastníkem lesů v regionu MAS Stolové hory – jsou to nejčastěji Lesy ČR, obec nebo město, fyzické osoby a v menší míře také církev, právnické osoby a Agentura pro ochranu přírody a krajiny.

Obrázek 2: Vlastníci lesnických pozemků v regionu MAS Stolové hory v roce 2019



Zdroj: Ústav pro hospodářskou úpravu lesů

Stále častějším tématem v oblasti lesnictví je kůrovcová kalamita, což se týká i území MAS Stolové hory, i když jsou v Česku i oblasti, kde je situace horší. Po celé republice je ve fázi rozpadu kvůli suchu a následné kůrovcové kalamitě téměř polovina smrkového porostu (Kůrovcové info). Vzhledem k výše napsanému, že v regionu je výrazný podíl jehličnanů, tak je jasné, že se jedná o zásadní problém pro region. Situaci se snaží řešit i Dobrovolný svazek obcí (DSO) Lesy Policka, který byl založen s cílem zlepšovat stav lesů trvale udržitelným způsobem hospodaření (další informace o DSO Lesy Policka v kapitole 13.1 Spolupráce obcí).



EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



Míra zastoupení lesů je podobně jako u zemědělských ploch vnímána alespoň na základě dotazníkového šetření za ideální. Nicméně stav lesů podle respondentů není dobrý – téměř polovina odpovědí je, že jsou lesy ve špatném stavu. Dalších 45 % odpovídajících považuje stav lesů za obstojný, ale mohl by se zlepšit. Za jednoznačně největší hrozbu jsou považováni škůdci, často zmíněny byly taky klimatické změny a přítomnost neukázněných lidí.



5 Průmysl a stavebnictví

V kapitole 3.2 Trh práce už je nastíněno, že sekundér hraje v území MAS Stolové hory významnou ekonomickou roli, protože zaměstnanost ve službách je výrazně nižší než u větších územních celků. Zaměstnanost v sekundéru byla při SLDB 2011 téměř 47 %, což je výrazně vyšší podíl než v Královéhradeckém kraji (40 %) i Česku (36 %).

Mezi největší zaměstnavatele v průmyslu patří podle Registru ekonomických subjektů ČSÚ **Atas elektromotory** (velikostní kategorie 500–999 zaměstnanců) vyrábějící elektromotory a ventilátory. Zaměstnavateli ve velikostní kategorii 250–499 zaměstnanců jsou **Sněžka** zabývající se šitím dílů pro automobilový průmysl, **Pekárny a cukrárny Náchod**, **Wikov** vyrábějící ozubená kola a převodovky, **Hauk** zabývající se výrobou svařovaných a lisovaných dílů pro automobilový průmysl, **Sico Rubena** zaměřující se na gumárenský průmysl a **Hašpl** specializující se na spojovací materiály ve stavebnictví. Obecně lze tvrdit, že je v regionu velký podíl podniků zaměřených na automotive.

Průmyslové zóny existují v populačně největších obcích v území. V Náchodě leží jedna v části Staré Město nad Metují a další se nachází u ulic Kladská a Běloveská za vlakovým nádražím. Ve Velkém Poříčí se nachází průmyslová zóna v ulici Žďárecká a další v ulici Náchodská na hranici s Hronovem. V Hronově se nalézají ještě jedna průmyslová zóna v ulici Kostelecká. Další průmyslová zóna se nachází v Polici nad Metují mezi ulicemi 17. listopadu a Bělskou. Problém většiny průmyslových oblastí je, že jsou v blízkosti centra nebo výrazně ovlivňují dopravu v centru města, takže v jistém smyslu mohou být bariérou rozvoje.

S existencí průmyslových zón souvisí i existence brownfieldů (bývalých, nejčastěji průmyslových areálů, které momentálně chátrají). Existují různé seznamy brownfieldů, ale v těch bývá pouze výčet těch největších brownfieldů. Přitom se však brownfieldy v území MAS Stolové hory nacházejí ve více obcích, než bývá uvedeno ve výše zmíněných seznamech, a často představují pro obec prakticky neřešitelný problém (vlastnické vztahy, finanční nákladnost řešení).

Ze všech brownfieldů se nejvíce mluví o areálu bývalé Tepny v blízkosti centra Náchoda. V průběhu roku 2020 byla vyhlášena architektonicko-urbanistická soutěž o návrhy řešení celého prostoru. Brownfieldy v blízkosti centra jsou však problémem a do určité míry bariérou rozvoje také v Hronově a Polici nad Metují.

Další otázkou spojenou s průmyslovou výrobou je energetická náročnost a zatížení životního prostředí, což se týká nejen znečištění ovzduší, ale také světelného znečištění, hluku, vody, půdy a ekosystému obecně. V kapitole 14.5 Ochrana ovzduší jsou zmiňovány průmyslové podniky jako velcí znečišťovatelé ovzduší. Energetická náročnost českého hospodářství je dvojnásobná oproti průměru v zemích Evropské unie, proto je jednou z českých priorit tuto situaci zlepšit a snížení energetické i materiálové náročnosti bude dotačně podporováno. Rovněž bude podporováno snižování znečištění prostředí, což se týká nejen ovzduší, ale také například hluku a světelného smogu (Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost – verze květen 2020).



6 Služby a cestovní ruch

Jak už bylo zmíněno v předchozích kapitolách, podíl zaměstnaných v terciéru je lehce přes 50 %, což je výrazně méně než na krajské (55,92 %) nebo národní úrovni (60,7 %). Nejvíce zaměstnaných v terciéru je v Náchodě (téměř 56 %). Nejvíce lidí ve službách se věnuje velkoobchodu, maloobchodu a opravě motorových vozidel (téměř 22 %), následuje zdravotní a sociální péče (15,5 %) vzdělávání (14 %) a veřejná správa (13 %).

Ve službách v regionu není moc firem nebo organizací s velkým množstvím zaměstnanců. Největším zaměstnavatelem je podle Registru ekonomických subjektů ČSÚ **Oblastní nemocnice Náchod** (velikostní kategorie 1500–1999 zaměstnanců). Následuje **město Náchod** (250–499 zaměstnanců) a **CDS Náchod** (250–499 zaměstnanců) věnující se osobní a dálkové dopravě. Jedním z velkých zaměstnavatelů je také **Střední průmyslová škola Otty Wichterleho** (100–199 zaměstnanců), která vznikla v roce 2018 spojením 3 středních škol v území. Je patrné, že ve službách převažují menší firmy či živnostníci.

6.1 Cestovní ruch

Jelikož je region MAS Stolové hory součástí Kladského pomezí a jeho velká část leží v území CHKO Broumovsko, jedná se o často navštěvované území. Proto cestovní ruch může mít velký vliv na rozvoj celého regionu.

Největšími přírodními památkami jsou stolové hory Ostaš a Bor (podle nich vznikl název místní akční skupiny), Broumovské stěny s nejdokonaleji vyvinutými skalními hříby v Česku nebo lázeňské prameny v náchodské části Běloves. V přímém sousedství se na polské straně nachází Národní park Stolových hor a také lázeňské město Kudowa Zdrój.

Za největší kulturní památky v regionu lze označit vojenský pevnostní systém Dobrošov a Státní zámek Náchod, nicméně navštívit je možné i celou řadu muzeí – například Muzeum Náchodska (pod které spadá více muzeí včetně Jiráskova rodného domku v Hronově, muzeum Aloise Jiráska nebo Stará roubená škola v Polici nad Metují), Interaktivní muzeum chytré zábavy Pod čepicí, Muzeum papírových modelů nebo Muzeum Merkur. Mezi další kulturní památky je možné zařadit kapli Panny Marie Sněžné na Hvězdě, kostel sv. Prokopa v Bezděkově nad Metují patřící do tzv. „broumovské soustavy kostelů“, Jiráskovu chatu na Dobrošově nebo nově postavenou rozhlednu na Vysoké Srbské.

Přírodní a kulturní dědictví bylo v rámci dotazníkového šetření nejčastěji označeno jako příležitost pro rozvoj území v následujících 10 letech a také často označováno respondenty jako jedna z předností obce jejich trvalého pobytu.

Hlavní otázkou vztahující se k cestovnímu ruchu v celém Kladském pomezí je především to, jak najít způsob, aby se podařilo udržet turisty v území delší dobu než jeden den, kdy velké množství lidí jezdí na otočku do Adršpašských skal, což způsobuje zvýšenou dopravní zátěž pro celý region, ovšem užitek



je velmi omezený pro většinu obcí i podnikatelů. Dále je důležité zajistit udržitelnost cestovního ruchu z hlediska životního prostředí, ekonomiky i sociální stránky věci, kde by jedním z cílů mělo být rozmělnit počet turistů mezi větší množství kulturních a přírodních památek. Tyto dva úkoly spolu úzce souvisejí a mohou do budoucna znamenat jak možnost rozvoje celého území, tak potenciální velký problém. Právě problematika cestovního ruchu a možností, jak udržet turisty v regionu na delší dobu, byla výrazně zmiňována při setkáních pracovních skupin při tvorbě strategie.

Udržitelnost cestovního ruchu je obecně zatím nepříliš uchopené téma v regionu MAS Stolové hory a týká se nejen návštěvy samotných turistů, ale také dopravy do území a v rámci něj. Především na silnici II/303 z Náchoda do Broumova je intenzita dopravy velmi vysoká (viz kapitola 7 Doprava) a jednou z možností, jak tuto intenzitu buď snížit, nebo alespoň nedopustit její další zvyšování, je podpora udržitelnějších forem dopravy – ať už se jedná o podporu cyklodopravy nebo veřejné dopravy.

Z pohledu cestovního ruchu je momentálně území zajímavé především v letních měsících, ale udržitelnost a také atraktivita i z pohledu místních podnikatelů by se zvýšila, pokud by se dokázalo udržet návštěvnost v regionu celoročně.

6.1.1 Destinační společnosti

V území MAS Stolové hory působí dvě destinační společnosti – Kladské pomezí o. p. s. a Společnost pro destinační management Broumovsko o. p. s. Obě destinační společnosti mají za cíl více a lépe propagovat přírodní i kulturní památky v území a také lákat turisty na kulturní a společenské akce. Významnou otázkou se začíná stávat také udržitelnost cestovního ruchu, protože některé z atraktivit regionu jsou turisty už přeplněné. Jedná se primárně o Teplicko-adršpašské skály, které nespádají do území působnosti MAS Stolové hory, nicméně tato situace se může rozšířit na další turistické dominanty v území. Navíc návštěvníci skalních měst často projíždějí územím MAS Stolové hory a toto území tak dopravně zatěžují.

Členy Kladského pomezí jsou města Náchod, Hronov a Police nad Metují, městyse Velké Poříčí a Machov a obce Suchý Důl, Žďárky a Vysoká Srbská (web Kladského pomezí). Mezi členy Společnosti pro destinační management Broumovsko patří všechny obce z Dobrovolného svazku obcí Policka (Police nad Metují, Machov, Žďár nad Metují, Bezděkov nad Metují, Česká Metuje, Velké Petrovice, Suchý Důl a Bukovice) a Stárkov. Police nad Metují, Machov a Suchý Důl jsou tak členy obou destinačních společností.



7 Výzkum, vývoj a inovace

Na území MAS Stolové hory nepůsobí žádná z výzkumných organizací, a to i přesto, že zdaleka všechny výzkumné organizace nejsou koncentrovány v Hradci Králové (web Zaměstnaný region – Královéhradecký kraj).

Další informace k tomuto tématu jsou k dispozici na krajské úrovni, což není úplně ideální, ale i data za Královéhradecký kraj mohou poukázat na trend v území MAS Stolové hory. Královéhradecký kraj patří ke krajům s nižšími výdaji na výzkum a vývoj na počet obyvatel. Zároveň je identifikován problém, že podniky v Královéhradeckém kraji příliš neinovují a stále se hodně podniků věnuje aktivitám s nízkou přidanou hodnotou. Podíl výzkumných pracovníků je v krajském srovnání také nízký. Většina dalších specifických ukazatelů je také při srovnání na průměrné nebo podprůměrné úrovni. Na firemní úrovni se nejvíce inovuje v oblastech elektro, ICT, automotive, strojírenství, textil, plast/pryž a v oblasti přírodních věd. (Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2021–2027)

Z těchto informací je patrné, že ani území MAS Stolové hory není příliš inovativní a výzkum také zaostává / je spíše upozaděn.

V rámci dotazníkového šetření byli podnikatelé dotazováni na inovace. Nejčastější odpovědí bylo, že podnikatelé novou inovaci nezavedli. U těch, kteří inovaci zavedli, nebyl žádný z typů inovací (procesní, produktová, marketingová, organizační) zmíněn výrazně častěji. Nicméně 70 % respondentů se do budoucna chce na inovace zaměřit, což je nejčastěji z důvodu nárůstu před konkurencí nebo kvůli snížení vstupních nákladů, aby se vůbec mohli udržet na trhu.

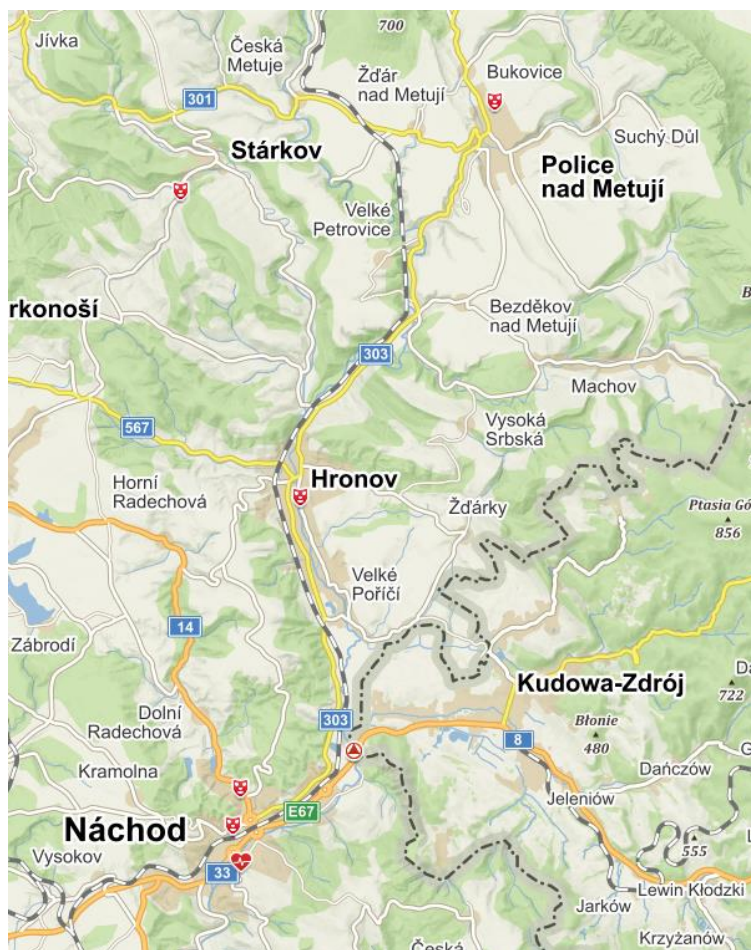


8 Doprava a dopravní obslužnost

V kapitole 1.1.1 je vidět, že se MAS Stolové hory nachází v okrajové části Královéhradeckého kraje a vzhledem k hranicím s Polskem i celého Česka. S tím souvisí do jisté míry horší dopravní dostupnost, která zapříčiňuje perifernost celého regionu. Silnice první třídy jsou v území 2, ale obě procházejí pouze Náchodem, kdy jedna vede z Hradce Králové na hraniční přechod Náchod – Kudowa Zdrój (I/33) a je hojně využívána pro kamionovou dopravu a druhá spojuje Náchod s Trutnovem (I/14). Zároveň územím prochází pouze jedna železniční trať mezi Týništěm nad Orlicí a Broumovem (026). Vše je možné vidět na obrázku 3.

Určitý potenciál představují také hraniční přechody (Náchod-Kudowa Zdrój, Malá Čermná-Czermna, Žďárky-Pstrážna, Machovská Lhota-Ostra Góra) a další spojnice s Polskem (cyklotrasy, pěšiny), a to nejen pro dopravní obslužnost regionu, ale celkově i pro hospodářský rozvoj, rozvoj cestovního ruchu a další vzájemnou přeshraniční spolupráci.

Obrázek 3: Silniční a železniční síť na území MAS Stolové hory



Zdroj: Web mapy.cz



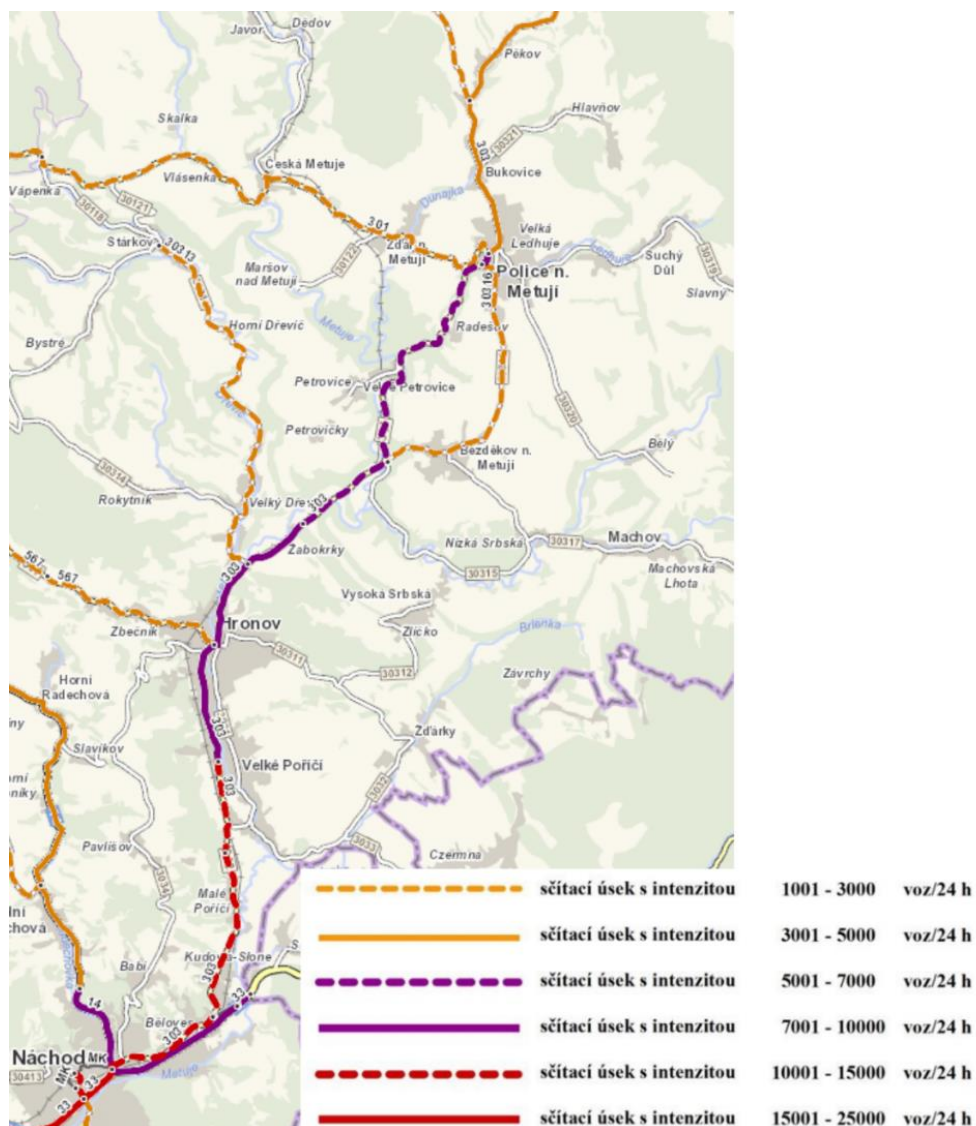
8.1 Silniční doprava

Jak už bylo zmíněno, městem Náchod procházejí dvě silnice I. třídy. Páteřní komunikaci celého území pak tvoří silnice II. Třídy (II/303) spojující Náchod s Broumovem a procházející čtyřmi populačně největšími obcemi v území MAS Stolové hory (Náchod, Velké Poříčí, Hronov, Police nad Metují). Další silnicí II. třídy je silnice II/301 spojující Polici nad Metují s Trutnovem a procházející Žďárem nad Metují, Českou Metují a Stárkovem.

Na obrázku 2 je možné vidět intenzitu dopravy v jednotlivých silničních úsecích z celostátního sčítání dopravy v roce 2016. Nejintenzivnější je průjezd Náchodem, což souvisí s tím, že se jedná o křížení 2 silnic 1. třídy, z nichž jedna komunikace směřuje na hraniční přechod. Hlavním tahem přes Náchod projelo v roce 2016 průměrně mezi 15 a 25 tisíci vozů za 24 hodin. Z obrázku 4 je dobře vidět, jak postupně od Náchoda směrem na Broumov slábne hustota provozu a od Police nad Metují už se jedná o intenzitu mezi 3000 a 5000 vozů za den. I přesto je hustota provozu mezi Náchodem a Policí nad Metují výrazná a na řadě míst dochází k ohrožení vlivem tohoto typu dopravy, což se týká nejen řidičů jednostopých i dvoustopých motorových vozidel, ale také cyklistů a v mnohých případech i pěších. Ohrožení se však netýká pouze silnic II. třídy, ale bezpečnost všech účastníků silničního provozu není stoprocentně zajištěna ani na silnicích III. třídy a místních komunikacích.



Obrázek 4: Intenzita silniční dopravy v regionu MAS Stolové hory



Zdroj: Celostátní sčítání dopravy (2016)

Co se týče dopravní obslužnosti autobusy, nejčtenější jsou spoje mezi Broumovem a Náchodem (24 spojů denně oběma směry). Tyto autobusy v některých případech pokračují dál do Hradce Králové a Prahy. Z regionu jsou tedy přímé autobusové spoje jak do krajského, tak republikového centra. Tyto spoje projíždějí přes Velké Poříčí, Hronov, Velké Petrovice (15x), Bezděkov nad Metují (9x), Polici nad Metují a Bukovici. Obce neležící na hlavním tahu silnice II/303 jsou autobusy propojeny se svou střediskovou obcí (v případě regionu MAS Stolové hory se jedná o Hronov a Polici nad Metují).

Z Police nad Metují je vypravována linka do Machova (16 spojů denně v obou směrech), do Suchého Dolu (11 spojů denně v obou směrech) a do Teplic nad Metují přes Žďár nad Metují a Českou Metují (13 spojů denně v obou směrech). Stárvov je pak spojen autobusovou linkou z Hronova (15 spojů



denně v obou směrech) stejně jako Žďárky s Vysokou Srbskou s 12 spoji denně v obou směrech (Jízdní řády seznam.cz).

Z dotazníků vyplněných veřejností vyplývá, že silniční doprava je vnímána průměrně nebo mírně pozitivně. To se týká kvality komunikací, možností parkování, kvality a četnosti chodníků i bezpečnosti při přecházení komunikací.

8.2 Železniční doprava

Jak už bylo popsáno výše, region MAS Stolové hory je obsluhován pouze jednou železniční tratí (026) – nejedná se však o páteřní trať a ani nemá zastávky ve většině obcí. Železnice má 4 zastávky v Náchodě, dále jednu ve Velkém Poříčí, 2 v Hronově a dále vlak staví v zastávkách Police nad Metují, Žďár nad Metují a Česká Metuje. Celkem se tedy jedná o 10 zastávek, z nichž ve 4 (2x Náchod, Hronov – zastávka a Česká Metuje) je pouze zastávka na znamení a část vlaků v těchto zastávkách vůbec nestaví. Zastávka Police nad Metují leží na katastrálním území Bezděkova nad Metují a je vzdálena od centra Police nad Metují více než 4 kilometry.

Dle jízdních řádů projíždělo více než jednou obcí (tzn. nejednalo se o vlak začínající v Náchodě a směřující mimo území, ani o vlak přijíždějící z jiného území končící v Náchodě) ve všední dny 25 vlaků ve směru od Náchoda na Hronov a 25 vlaků směrem opačným (Jízdní řády seznam.cz).

Celkově lze železniční dopravu shrnout tak, že nabízí dobré spojení mezi Hronovem a Náchodem, tedy dvěma populačně největšími městy v regionu, ale spojení s většinou dalších obcí ani mimo region (s výjimkou spoje, na který navazuje rychlík mezi Trutnovem a Prahou) nepatří mezi ideální.

8.3 Cyklodoprava

Na území MAS Stolové hory je celá řada cyklotras a cyklostezek, které jsou hojně využívány. V letních měsících je možné využít cyklobusů, které sice primárně jezdí do cílů mimo region, ale přes území MAS Stolové hory jezdí a je možnost zde jízdu na kole začít nebo ukončit. Především v okolí Náchoda jsou cyklostezky hojně využívány (z Náchoda do Pekla a z Náchoda do Velkého Poříčí). Přes celé území MAS Stolové hory prochází cyklotrasa č. 22 zvaná příhraniční, která pokračuje na jedné straně do Orlických hor a na druhé straně do Adršpachu a Krkonoš.

Přesto ještě nejsou ze všech úseků především silnic 2. třídy svedeni cyklisté na cyklotrasy a cyklostezky a existuje tedy prostor pro rozšíření a také zkvalitnění sítě komunikací pro tento udržitelný typ dopravy, který může být do budoucna významný nejen jako volnočasová aktivita, ale také jako alternativní forma dopravy do zaměstnání a škol.

Stále populárnější se v současné době stává využití elektrokol, což je udržitelná forma dopravy pro skupiny obyvatel především ve vyšším věku. Vzhledem k postupnému stárnutí obyvatelstva se do



EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



budoucná dá očekávat zvýšený zájem o tento typ udržitelné dopravy. Dobíjení elektrokol na veřejně dostupném místě je prozatím možné v Polici nad Metují, kde bylo vybudováno parkoviště s možností dobíjet elektroauta a elektrokola.

Lidé, kteří vyplnili dotazníkové šetření, chválí možnosti využití cyklostezek, naopak parkování pro jízdní kola je vnímáno spíše průměrně. Někteří respondenti zmiňovali, že by chtěli více stojanů na kola nebo odděleného pruhu pro cyklisty.



9 Technická infrastruktura

Z tabulky 3 vyplývá, že elektřina, veřejné osvětlení a veřejný vodovod jsou v současnosti už standardem a jsou v každé obci, byť existují místní části, kde prozatím nejsou – například v částech Řeřišný a Machovské Končiny spadajících pod městys Machov nebo částech Stárkova není vodovod. Nicméně ve většině případů se jedná o místní části s nízkým počtem trvalých obyvatel a případné investice by byly velmi nákladné v přepočtu na obyvatele. Ovšem i ta infrastruktura, která je považována za samozřejmou, může potřebovat modernizaci, aby byla energeticky efektivnější, provozně levnější nebo environmentálně vhodnější, proto současný stav nelze brát jako neměnný.

Co se týče kanalizace, tak kromě Vysoké Srbské je ve všech obcích alespoň nějaká forma kanalizace. Napojení na čistírnu odpadních vod je zbudované v 8 obcích ze 14 – chybí v Bezděkově nad Metují, České Metuji, Stárkově, Suchém Dole, Velkých Petrovicích a Vysoké Srbské. Nicméně v některých obcích je sice vybudována kanalizace, ale procento připojených domácností je velmi nízké. Jedná se zejména o Českou Metuji (12 % připojených), Stárkov (9 % připojených) a Suchý Důl (3 % připojených). Více než polovina připojených domácností naopak je v Bukovici, Hronově, Machově, Náchodě, Polici nad Metují a Velkém Poříčí. Kromě Bukovice, která velmi těsně sousedí s Policí nad Metují, se tedy jedná o všechna populačně největší sídla.

Napojeno na plyn je 10 obcí, bez plynu je Česká Metuje, Stárkov, Suchý Důl a Velké Petrovice. Ale i v obcích, kde je plyn zavedený, na něj nejsou napojeny zdaleka všechny domácnosti. Obcemi s nejvyšším podílem domácností napojených na plyn jsou Velké Poříčí (69 %), Bezděkov nad Metují (65 %) a Žďár nad Metují (62 %). Nejsou to tedy populačně největší obce. Naopak Náchod nebo Police nad Metují nemají připojení na plyn ani polovinu domácností.



Tabulka 3: Technická infrastruktura v obcích na území MAS Stolové hory

	Elektřina	Veřejné osvětlení	Veřejný vodovod	Kanalizace	ČOV	% obyv. připojených na kanal. síť	Plynovod	% obyv. připojených na plyn
Bezděkov nad Metují	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	30	Ano	65
Bukovice	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	68	Ano	46
Česká Metuje	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	12	Ne	0
Hronov	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	63	Ano	58
Machov	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	57	Ano	57
Náchod	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	92	Ano	48
Police nad Metují	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	79	Ano	43
Stárkov	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	9	Ne	0
Suchý Důl	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	3	Ne	0
Velké Petrovice	Ano	Ano	Ano	Ano	Ne	30	Ne	0
Velké Poříčí	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	70	Ano	69
Vysoká Šrbská	Ano	Ano	Ano	Ne	Ne	0	Ano	40
Žďár nad Metují	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	29	Ano	62
Žďárky	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano	32	Ano	40

Zdroje: Územně analytická data obcí v KHK (2017), strategické plány rozvoje obcí, vlastní šetření

Do budoucna je také potřeba více řešit alternativní zdroje energie. Doposud neexistuje ucelený zdroj mapující, jak jednotlivé obce, firmy nebo veřejnost využívají těchto alternativních zdrojů. Přesto díky vlastnímu šetření i nově zpracovaným strategickým plánům obcí v DSO Policka existují alespoň kusé informace o tom, že v obcích některé další zdroje energie existují. Jedná se převážně o spalování biomasy nebo systém fototermických solárních panelů.

Zároveň některé obce a města mají zpracovanou energetickou koncepci, což značí, že se zajímají o další výhodnější nebo úspornější řešení při spotřebě energií. Energetickou koncepci má zpracovanou také Královéhradecký kraj a v kapitole věnující se alternativním zdrojům energie se tvrdí, že nejmenší potenciál mají větrné elektrárny (zejména z důvodu omezení výstavby v chráněných územích, což se MAS Stolové hory týká). Naopak velký potenciál je spatřován ve využití biomasy, solární energie a energie okolního prostředí.



Se snahou o optimalizaci využití energie a zároveň s rozšířením chytrých spotřebičů se objevují koncepty, které mají napomoci větší efektivitě při využívání energií. Jedním z nich jsou inteligentní sítě – díky atomizaci výroby elektřiny na více malých výrobních jednotek (převážně fotovoltaických) se promění intenzita i frekvence, kterou bude el. energie přenášena distribučními sítěmi. Chytré spotřebiče a domácnost pak budou schopny lépe reagovat na přebytek nebo naopak nedostatek elektřiny. Dalším konceptem je energetický management, který spočívá v cílené práci s měřením s cílem snížit náklady na energii. Díky pravidelnému a účelnému měření se zjistí, kde a jak se dá energeticky ušetřit a následně se realizuje opatření (může, ale nemusí být investiční) vedoucí k úspoře energie i peněz (Územní energetická koncepce Královéhradeckého kraje). Tato metoda se spíše používá u více budov, kde dochází k jejich porovnávání, je to tedy metoda vhodná například pro obce.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že lidé jsou nejspokojenější s elektrifikací, vodovodní sítí a plynofikací. Také kanalizace a připojení k internetu jsou hodnoceny převážně pozitivně. Naopak alternativní možnosti nabíjení dopravních prostředků jsou hodnoceny negativně. Někteří respondenti však nejsou spokojeni se stávající infrastrukturou – ať už se jedná o chybějící kanalizaci, výpadky mobilního signálu nebo nedostatečné veřejné osvětlení.



10 Vzdělávání

Vzdělávání je jedním z důležitých faktorů rozvoje území, a proto je důležité podporovat zkvalitňování systému školství, ale zároveň nezapomínat na vzdělávání neformální a celoživotní.

Tabulka 4: Školy na území MAS Stolové hory

	MŠ	ZŠ	SŠ
Bezděkov nad Metují	ano	ano (1. stupeň)	ne
Bukovice	ano	ano (1. stupeň)	ne
Česká Metuje	ano	ne	ne
Hronov	ano	ano	ano
Machov	ano	ano	ne
Náchod	ano	ano	ano
Police nad Metují	ano	ano	ne
Stárvkov	ano	ano	ne
Suchý Důl	ano	ano (1. stupeň)	ne
Velké Petrovice	ano	ne	ne
Velké Poříčí	ano	ano	ano
Vysoká Srbská	ne	ne	ne
Žďárky	ano	ano (1. stupeň)	ne
Žďár nad Metují	ano	ano (1. stupeň)	ne

Zdroj: internetové stránky obcí, vlastní šetření

V tabulce 4 je možné vidět, že přítomnost škol se vcelku logicky odvíjí od populační velikosti obcí a měst. Zatímco mateřské školy jsou s výjimkou Vysoké Srbské ve všech obcích v území, základní školy s oběma stupni se nachází už jen ve městech a městysech, byť i v dalších obcích se nachází alespoň 1. stupeň. Střední školy se pak nacházejí už jen na území Náchoda, Hronova a Velkého Poříčí.

Ke zjištění podrobných informací o školství a vzdělávání na území ORP Náchod lze využít Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Náchod (MAP), který je zaměřen na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15 let a zahrnuje i umělecké, zájmové a neformální vzdělávání. MAP realizují Místní akční skupina Stolové hory a Místní akční skupina Mezi Úpou a Metují. MAP je zdrojem všech následujících podkapitol věnujících se vzdělávání s výjimkou středního a vyššího vzdělávání, jelikož je zaměřen na vzdělávání dětí do 15 let.

Ještě před popisem jednotlivých stupňů školství je potřeba zmínit problém, který se týká předškolního, základního i středního školství. S narůstajícím počtem cizinců, kteří přijeli do regionu primárně za prací, narůstá počet dětí, jejichž mateřský jazyk není čeština. Takové děti poté potřebují více péče ze strany pedagogů a dalších pedagogických pracovníků, protože nedokáží všemu dostatečně porozumět.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že s kvalitou škol i jejich zázemí a vybavení jsou lidé velmi spokojeni. Pouze zhruba 5 % respondentů nebylo spokojeno s kvalitou zázemí a vybavení škol a s kvalitou škol



jako takových projevilo nespokojenost necelých 12 % respondentů. Nespokojenost byla zmiňována při komunikaci školy s rodiči, dále s úrovní vzdělávání nebo vystupování ze strany některých učitelů, s online výukou a nedostatkem mimoškolních aktivit. Jiní respondenti naopak zmiňovali spokojenost s konkrétními školami. Co se týče zázemí a vybavení škol, tak v některých případech je zmiňována nespokojenost s venkovním hřištěm nebo zahradou, jiní respondenti jsou naopak se stejnými věcmi spokojeni.

10.1 Předškolní vzdělávání

Jak už bylo zmíněno, mateřské školy se nacházejí ve všech obcích s výjimkou Vysoké Srbské. Naprostá většina je zřízena obcemi jako příspěvková organizace obce. Pouze speciální MŠ Josefa Zemana v Náchodě je zřízena Královéhradeckým krajem a MŠ Zvoněnka v Náchodě je soukromou organizací. Předškolnímu vzdělávání se věnují i dětské skupiny, které však nejsou registrovanými zařízeními podle školského zákona. V území jich působí celkem 6, všechny v Náchodě a všechny jsou zřízeny spolky. Počet dětí v mateřských školách v ORP Náchod v poslední dekádě narůstal až do školního roku 2015/2016 (2098 dětí) a od té doby každý rok klesá (ve školním roce 2019/2020 se jednalo o 1923 dětí).

Vývoj počtu dětí ve speciálních třídách mateřských škol se až do školního roku 2016/2017 držel poměrně stabilní lehce nad 40 dětmi, od té doby však následoval pokles až na 29 dětí ve školním roce 2019/2020. Počet dětí se zdravotním postižením integrovaných v běžných třídách stoupal až do roku 2016/2017 (36 dětí), od té doby následoval pokles až na 24 dětí v roce 2019/2020. Ve většině sledovaných let (2011/12 až 2019/20) byly nejčastěji zastoupeny děti se závažnými vadami řeči. Postupně pak narůstá počet mentálně postižených dětí, které jsou integrovány do běžných tříd.

V posledních letech nastává pokles obsazenosti mateřských škol, což je způsobeno především tím, že děti tzv. silných ročníků se začínají přesouvat do základních škol. Z dotazníkového šetření je patrné, že s dostupností mateřských škol panuje spokojenost.

10.2 Základní vzdělávání

Základní školy jsou podobně jako školy mateřské převážně zřizovány obcemi. Pouze speciální ZŠ při Praktické škole, ZŠ a MŠ Josefa Zemana v Náchodě je zřizována Královéhradeckým krajem, Montessori mateřská a základní škola s. r. o. je zřizována soukromou organizací a jedna základní škola má za zřizovatele neziskovou organizaci (Mateřská škola a Základní škola speciální NONA, o. p. s.).

Počet žáků na základních školách v ORP Náchod rostl od školního roku 2012/13 (4676 žáků) až do školního roku 2018/19 (5160 žáků). V dalším školním roce nastal pokles zhruba o 100 žáků. Počet žáků se zdravotním postižením integrovaných v běžných třídách mezi školními roky 2012/13 a 2019/20



poklesl, byť v posledním školním roce byl patrný výrazný nárůst. Nejčastěji jsou zastoupeni žáci se závažnými poruchami učení.

Co se týče obsazenosti škol, tak poměrně značně v poslední dekádě kolísala, ale ve většině případů byl zaznamenán nárůst obsazenosti. Je však třeba zdůraznit, že původní obsazenost mohla být dost nízká (například v ZŠ Machov došlo ke zvýšení obsazenosti z 34 % na 58 %). Podíl dětí, které ukončily školní docházku v nižším než 9. ročníku, se během poslední dekady pohyboval zhruba mezi 2,5 % a 5 %. Ve větší míře se jednalo o chlapce.

Počet učitelů (podle přepočtu na plné úvazky) v posledních letech mírně roste, výrazný je pak nárůst u ostatních pedagogických pracovníků, což je způsobeno především díky trendu inkluze a s tím spojeným nárůstem počtu asistentů pedagoga.

S dostupností základních škol v regionu jsou respondenti dotazníkového šetření spokojeni ještě více než v případě mateřských škol.

10.3 Střední a vyšší vzdělávání

Momentálně je na území MAS Stolové hory 5 středních škol. Jedná se o Jiráskovo gymnázium v Náchodě, Academii Mercurii v Náchodě, Střední průmyslovou školu stavební a Obchodní akademii v Náchodě, Střední odbornou školu sociální a zdravotnickou – Evangelickou akademii v Náchodě a Střední průmyslovou školu Otty Wichterleho, která působí v Hronově, Velkém Poříčí a Červeném Kostelci. U 4 škol je zřizovatelem Královéhradecký kraj, Academia Mercurii je pak soukromá škola.

U středních škol je logické, že sídlí v populačně větších sídlech, především tedy v Náchodě. Trochu negativně lze hodnotit, že v Polici nad Metují žádná střední škola nesídlí. V posledních letech je také patrný trend slučování středních škol, což lze dokumentovat jak na SPŠ Otty Wichterleho (sloučení 3 škol), tak na SPŠS a OA (sloučení 2 škol).

Žádná vysoká ani vyšší odborná škola v území nefunguje.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že spokojenost s dostupností středních škol je mnohem nižší než v případě základních a mateřských škol. Podle respondentů nejsou středoškolské obory v území MAS úplně dostatečně zastoupené, zmiňována je absence řemeslných oborů, zemědělských oborů a také možnost studia pedagogiky.

10.4 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké školy (ZUŠ) se v regionu MAS Stolové hory nacházejí v Náchodě, Hronově a Polici nad Metují. V Polici nad Metují a v Hronově jsou vyučovány obory hudební, taneční a výtvarné. V Náchodě je kromě již vyjmenovaných oborů vyučován i obor literárně dramatický. Všechny 3 ZUŠ mají v posledních letech téměř maximální obsazenost, která je v Polici nad Metují 610 žáků, v Náchodě



750 žáků a v Hronově 310 žáků. V některých letech dokonce zájemci nemohli být z kapacitních důvodů přijati, takže poptávka po uměleckém vzdělávání převyšuje nabídku. Z vyučovaných oborů je nejvíce navštěvován hudební obor.

10.5 Neformální a zájmové vzdělávání

Co se týče zájmového vzdělávání, tak v území fungují 2 střediska volného času (SVČ) – SVČ Děčko v Náchodě a Dům dětí a mládeže (DDM) Domino v Hronově. Obě střediska nabízejí široké spektrum aktivit – vzdělávací, výtvarné a rukodělné, sportovní, zdravotní a další. Mimo jiné taky pořádají akce a organizují tábory. SVČ Děčko navštěvovalo v posledních 5 letech ročně mezi 1200 a 1500 účastníků, v případě DDM Domino se jednalo zhruba o 700 až 800 účastníků.

Do oblasti zájmového vzdělávání patří i školní družiny a školní kluby. Školní kluby jsou na území MAS Stolové hory 2 – oba v Náchodě. Počet účastníků je v jednotlivých letech hodně kolísavý, ve školním klubu v ZŠ Náchod – Plhov se počet účastníků pohyboval v posledních letech zhruba mezi 10 a 50, v ZŠ TGM Náchod pak mezi 20 a 70. Školních družin je v ORP Náchod 26 a počet zapsaných účastníků se každoročně pohybuje zhruba kolem 1500.

Neformální vzdělávání se uskutečňuje mimo formální vzdělávací systém. Jedná se zpravidla o dobrovolné aktivity, které zájemcům nabízí záměrný, dobrovolný rozvoj životních zkušeností, dovedností a postojů. Pořadatelé jsou často neziskové organizace, více o jejich činnosti bude zmíněno v kapitole 12.

Z dotazníkového šetření je patrné, že o nabídce neformálního vzdělávání poměrně dost respondentů nemá informace. Konkrétně v případě SVČ se jednalo zhruba o čtvrtinu odpovědí. Ti, co SVČ znají, však jsou veskrze spokojeni.

10.6 Vzdělávání dospělých

U tématu vzdělávání se nesmí zapomenout ani na vzdělávání dospělých. Tento typ vzdělávání může probíhat formálně, což znamená, že je zakončen zkouškou a získaným certifikátem, nebo neformálně. Formálnímu typu vzdělávání se na území MAS Stolové hory věnuje Akademie vzdělávání dospělých (AVD), jejíž činnost zahrnuje činnosti zahrnuje vzdělávací aktivity v oblasti ekonomiky, daní, finančního a mzdového účetnictví, práva, personalistiky. Pochopitelně existují i další možnosti formálního vzdělávání, za kterými se dá dojíždět mimo region, nebo je absolvovat online, což se stalo zvláště v roce 2020 ovlivněném pandemií koronaviru stále častější metodou.

Co se týče neformálního vzdělávání například formou přednášek, seminářů nebo workshopů, existuje v regionu řada organizací, která více či méně pravidelně podobné aktivity chystá. Mezi ně patří i MAS Stolové hory, která se jednak v rámci projektu MAP věnuje vzdělávání a spolupráci pedagogických pracovníků. Mimo MAP proběhly semináře nebo workshopy na další témata (agrolesnictví, podpora



EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



komunitních projektů). V Polici nad Metují funguje Polická univerzita volného času, která pořádá odborné přednášky na různorodá témata, od roku 2019 spustilo Muzeum Náchodska v Hronově Virtuální univerzitu třetího věku. Ta funguje také v Náchodě, kde ji pořádá Česká zemědělská univerzita ve spolupráci s městskou knihovnou. Právě náchodská knihovna nabízí další možnosti vzdělávání se, jedná se o angličtinu pro seniory a univerzitu volného času, v rámci které jsou pořádány přednášky.

Možností, jak se vzdělávat na území MAS Stolové hory po skončení školní docházky, je tedy poměrně dost, navíc stejně jako v případě formálního vzdělávání platí i o tom neformálním, že se nabídka vzdělávání online neustále rozšiřuje.

Podobně jako u neformálního vzdělávání vyplynul v rámci dotazníkového šetření problém, že velká část respondentů nezná nabídku vzdělávacích aktivit. Například nabídku seminářů a workshopů nebo univerzit třetího věku nebyla schopna posoudit téměř třetina odpovídajících.



11 Občanská vybavenost

U občanské vybavenosti se dá obecně očekávat, že bude na vyšší úrovni v místech s větším počtem lidí, tedy ve městech, což se v případě území MAS Stolové hory potvrzuje.

Základní služby, jako jsou restaurační zařízení, pošta nebo obchod, jsou ve většině obcí dostupné. Žádná z těchto služeb se nenachází v Bukovici, což je do jisté míry způsobeno blízkostí Police nad Metují. Na Vysoké Srbské funguje pouze restaurace. V dalších obcích (Česká Metuje, Suchý Důl, Velké Petrovice) pak chybí pošta. Pro většinu malých obcí je však velký problém tyto základní služby udržet. Restaurace proto nejsou mnohdy otevřena celý týden, ale třeba jen během víkendu, což se netýká jen malých obcí, ale i Stárkova nebo Machova. Obchody byly v některých obcích zavřeny a i přesto, že momentálně fungují, jejich budoucnost je nejistá. To může negativně ovlivňovat turistický potenciál celé oblasti, protože například Machov nebo Suchý Důl jsou výchozím bodem turistů při návštěvě Broumovských stěn, Boru nebo Hejšoviny.

Tabulka 5: Zdravotnictví na území MAS Stolové hory

	Nemocnice	Praktický lékař pro dospělé	Praktický lékař pro děti	Zubař	Gynekolog	Lékaři specialisté	Lékárny	Veterinář
Bezděkov nad Metují	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Bukovice	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Česká Metuje	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Hronov	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Machov	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne
Náchod	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Police nad Metují	ne	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Stárkov	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ne
Suchý Důl	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ano
Velké Petrovice	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Velké Poříčí	ne	ano	ne	ano	ne	ano	ano	ano
Vysoká Srbská	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Žďárky	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne
Žďár nad Metují	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne	ne

Zdroj: webové stránky obcí, web veterina.cz, vlastní šetření



Zdravotnictví funguje spíše ve městech, která působí jako střediskové obce. Jediná nemocnice funguje v Náchodě a je zároveň největším zaměstnavatelem v území. V Polici nad Metují, Hronově i Náchodě jsou otevřeny lékárny, fungují praktičtí lékaři pro dospělé i děti, zubaři, gynekologové i další specialisté. Ve Velkém Poříčí je k dispozici praktický lékař, zubař nebo lékárna, ale další obce jsou na tom už výrazně hůř, protože je k dispozici maximálně pouze praktický lékař nebo zubař a ve většině případů ne každý den v týdnu. V 7 obcích pak není zajištěna žádná zdravotnická péče v místě. I tam, kde však momentálně zajištěna je, může v dohledné době nastat problém, protože průměrný věk lékařů se zvyšuje a náhrada za ně mnohdy není. Problém je také s pohotovostí, kdy se často ke specialistovi s urgentním problémem musí až do Hradce Králové.

U zdravotnictví by se nemělo zapomenout ani na veterináře, kteří působí až na jednu výjimku (Suchý Důl) jen v populačně největších obcích.

Tabulka 6: Volnočasové prostory na území MAS Stolové hory

	Fotbalové hřiště	Víceúčelové hřiště	Dětské hřiště	Tenisové kurty	Tělocvična	Koupaliště	Bazén	Zimní stadion	Kulturní dům (sál)	Divadlo	Kino	Knihovna
Bezděkov nad Metují	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Bukovice	ne	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne
Česká Metuje	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Hronov	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ano	ano	ne	ano
Machov	ano	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	
Náchod	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Police nad Metují	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ano	ano	ano	ano
Stárvov	ano	ne	ano	ne	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Suchý Důl	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Velké Petrovice	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Velké Poříčí	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Vysoká Srbská	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ne
Žďárky	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano
Žďár nad Metují	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne	ano	ne	ne	ano

Zdroj: webové stránky obcí, vlastní šetření



Pro spokojenost obyvatel je důležitá přítomnost i volnočasových prostor. Velké fotbalové hřiště najdeme v 8 obcích (v Suchém Dole a Velkých Petrovicích sice je fotbalové hřiště, ale není oddíl fotbalu). Víceúčelové sportoviště chybí jen ve Stárkově a na Vysoké Srbské, dětské hřiště pak jen na Vysoké Srbské. Tenisové kurty se nacházejí v 8 obcích, stejně jako tělocvična. Nicméně v některých obcích se i přes nepřítomnost tělocvičny odehrávají především během zimy sportovní aktivity v kulturních sálech (například jóga, stolní tenis apod.). Další sportoviště už jsou poměrně nákladná na zřízení, a proto se nacházejí pouze ve městech. V letních měsících hojně využívaná koupaliště jsou v Náchodě a v Polici nad Metují, krytý bazén pak pouze v Náchodě. Zimní stadiony stojí v Náchodě a Hronově (proto také hokejové oddíly v těchto městech).

Důležitá jsou však nejen sportoviště, ale také prostory pro kulturní vyžití. Ve všech obcích se nachází kulturní sál, kde se mohou konat například plesy. To je hodně podstatné pro udržení kulturních tradic, především v menších obcích. Knihovny jsou téměř ve všech obcích (byť především v menších obcích fungují například jen jednou týdně), chybí pouze v Bukovici a na Vysoké Srbské. Divadla a kina jsou naopak záležitostí měst – divadlo je v Hronově, Polici nad Metují i Náchodě, kino v Polici nad Metují a Náchodě. V posledních letech narůstá obliba letního kina, které probíhá na více místech, nicméně tato místa se zatím poměrně mění.

Sociální služby podle zákona 108/2006 SB., o sociálních službách se také nacházejí spíše ve větších obcích, ale to se týká pouze služeb pobytových. Velká spousta služeb funguje terénní nebo ambulantní formou pro více obcí. Následující typy sociálních služeb je podle Odboru sociálních věcí města Náchod možné využívat v území MAS Stolové hory:

- *Odborné sociální poradenství* (např. manželská poradna)
- *Osobní asistence* (pomoc osobám, které potřebují pomoc při běžných životních situacích)
- *Pečovatelská služba*
- *Tísňová péče* (určená pro osoby vystavené nadměrnému riziku ohrožení zdraví kvůli zhoršenému zdravotnímu stavu)
- *Průvodcovské a předčitatelské služby* (pomoc osobám s těžkým zdravotním postižením)
- *Podpora samostatného bydlení*
- *Odlehčovací služby* (pomoc lidem pečujícím dlouhodobě o jiné osoby například v rámci rodiny)
- *Denní stacionář* (pomoc lidem, kteří se neobejdou bez pomoci jiné osoby – do služby docházejí na určitou část dne)
- *Domovy pro osoby se zdravotním postižením*
- *Domovy pro seniory*
- *Domovy se zvláštním režimem* (domov pro osoby se sníženou soběstačností)
- *Chráněné bydlení* (alternativa k pobytu v ústavním zařízení pro osoby se sníženou soběstačností)
- *Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče*
- *Raná péče* (služba pro děti do 7 let, u kterých je ohrožen vývoj v důsledku nepříznivého zdravotního stavu)
- *Tlumočnické služby*



- *Azylové domy* (služba na přechodnou dobu pro osoby v nepříznivé soc. situaci spojené se ztrátou bydlení)
- *Intervenční centra* (pomoc pro osoby ohrožené násilným chováním osob ve společné domácnosti)
- *Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi* (podpora pro rodiny s dětmi v dlouhodobě nepříznivé sociální situaci)
- *Terénní programy* (služby poskytované osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou tímto způsobem života ohroženy)
- *Sociální rehabilitace* (posilování osobních schopností a dovedností člověka, aby mohl fungovat v přirozeném prostředí)

Zapomínat se nesmí ale ani na služby, kde se věnuje péče sociálním potřebám, ale nejsou zřízeny podle zákona 108/2006 Sb., o sociálních službách. Jedná se o různorodou pomoc při sociálním začleňování, ať už se jedná o osoby ohrožené sociálním vyloučením, osoby v dluhové pasti, pěstouny a mnohé další.

Mezi služby, které byly respondenty v dotazníkovém šetření hodnoceny nejpozitivněji, patří školství a dopravní dostupnost (na těchto 2 se shodla více než polovina respondentů). Dále jsou dobře hodnoceny následující služby: nakládání s odpady, informační servis obce, veřejná sportoviště a kultura. Naopak za nedostatečnou službu bylo hodnoceno především restaurační zařízení, dále sociální služby, zdravotnictví nebo poštovní služby. Zajímavé je, že často byla jako nedostatečná veřejná sportoviště. To se dá pochopit tak, že kvalita veřejných sportovišť je dobrá, ale mohlo by jich být víc.

Největší podíl odpovídajících by si přál území MAS Stolové hory jako region zaměřený na kvalitu života svých občanů se spoustou kvalitních služeb a možností volnočasových aktivit. Z toho vyplývá, že kvalita služeb je vnímána v území jako velmi důležitá. Dále respondenti označovali služby, které považují za nejdůležitější. Nejčastěji bylo zmíněno zajištění základní zdravotní péče a fungování škol.



12 Spolky a neziskové organizace

Významným ukazatelem života v obci je přítomnost spolků a sportovních oddílů. Z tohoto pohledu je velmi pozitivní, že v každé obci se nachází sbor dobrovolných hasičů (v některých obcích i více sborů), myslivecký spolek a až na 3 výjimky (Česká Metuje, Machov, Velké Poříčí) i oddíl Sokola. Právě tyto spolky jsou hodně aktivní při pořádání různých společenských a kulturních akcí (typicky hasičské či myslivecké plesy) a jsou tedy velmi důležité pro udržování dobrých vztahů v obci.

Tabulka 7: Vybrané spolky v území MAS Stolové hory

	Skauti	Myslivci	Hasiči	Sokol	Oddíl fotbalu	Oddíl hokeje	Oddíl volejbalu	Oddíl tenisu
Bezděkov nad Metují	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne
Bukovice	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ano	ano
Česká Metuje	ne	ano	ano	ne	ne	ne	ne	ne
Hronov	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Machov	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne
Náchod	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano	ano
Police nad Metují	ano	ano	ano	ano	ano	ne	ano	ne
Stárkov	ne	ano	ano	ano	ano	ne	ne	ne
Suchý Důl	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne
Velké Petrovice	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ne
Velké Poříčí	ne	ano	ano	ne	ano	ne	ne	ne
Vysoká Šrbská	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ano
Žďárky	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ano
Žďár nad Metují	ne	ano	ano	ano	ne	ne	ne	ano

Zdroj: Strategické plány obcí, webové stránky obcí, vlastní zjištění

Skautských spolků už je méně – momentálně působí pouze v Náchodě, Hronově a Polici nad Metují. Ani sportovní oddíly nejsou tak rozšířené jako hasiči – fotbalové týmy najdeme v 6 obcích (všechna města a městyse), hokej se pak hraje na závodní úrovni v Náchodě a Hronově. Volejbalová družstva jsou momentálně ve 4 obcích a tenisová v šesti. Obecně je patrné, že v menších obcích se nedaří scházet většímu počtu sportovců, proto se tam spíše prosazují sporty, kde se utkávají jednotlivci nebo menší skupiny hráčů. Proto je v některých obcích populární stolní tenis (např. Bukovice) nebo nohejbal (např. Velké Petrovice). Populární jsou především v Machově a Polici nad Metují také spolky lyžařů a vzhledem ke skalním útvarům v regionu existují také horolezecké spolky.



Obecně na území MAS Stolové hory platí, že čím populačně větší obec, tím více spolků v ní funguje a je prakticky nemožné je všechny vypsát. Jedná se například o zahrádkářské spolky, modelářské, automotokluby, spolky vojenské historie, svaz včelařů, aeroklub, kynologický spolek, mateřská centra, rodičovské spolky při školách, pěvecké sbory, divadelní spolky, spolky pořádající kulturní a společenské akce aj.

Důležité je také zmínit církve, což sice nejsou spolky v pravém slova smyslu, ale také bývají aktivním hybatelem života v obcích. Na území MAS Stolové hory působí například Římskokatolická církev, Církev československá husitská, Českobratrská církev evangelická, Církev bratrská, aj.

Zapomínat se nesmí ani na organizace, které byly založeny za účelem pomáhat lidem při sociálním začleňování, ať už se jedná o občany z vyloučených lokalit, ohrožené sociálním vyloučením nebo trpící různými typy handicapů. Tyto organizace sídlí převážně v Náchodě, byť mohou působit na celém území MAS Stolové hory.

Z výše popsaného vyplývá, že aktivních spolků, a tím pádem také aktivních občanů, kteří jsou členy spolků, je v území MAS Stolové hory hodně a četnost volnočasových, kulturních i sportovních aktivit je poměrně vysoká. Činnost spolků je u veřejnosti vnímána pozitivně, což je patrné i z dotazníkového šetření, kde byla označena za jednu z největších příležitostí rozvoje regionu v dalších 10 letech.



13 Správa obcí

V území MAS Stolové hory leží jedna obec s rozšířenou působností (ORP), která vykonává mimo samosprávy také státní správu, a tou je Náchod. Některé základní činnosti státní správy jsou převedeny také na pověřené obecní úřady (POÚ), které jsou v území 3 – Náchod, Hronov a Police nad Metují. Náchod jako POÚ spravuje jen obce mimo území MAS Stolové hory, Hronov jako POÚ spravuje obce Vysoká Srbská, Ždárky, Velké Poříčí a Stárv. Police nad Metují pak spravuje všechny obce sdružené v Dobrovolném svazku obcí (DSO) Policka.

V tabulce 8 je možné vidět rozpočty obcí na rok 2019 a pak také skutečné příjmy a výdaje za stejný rok. Nejvyšší příjmy i výdaje na obyvatele měl Suchý Důl, nejnižší naopak Vysoká Srbská.

Tabulka 8: Rozpočty, skutečné příjmy a výdaje za obce v roce 2019

Obec	Rozpočty na rok 2019 v tisících			Skutečné příjmy a výdaje za rok 2019 v tisících				
	příjmy	výdaje	saldo	příjmy	výdaje	saldo	Příjmy/ ob.	výdaje/ ob.
Bezděkov nad Met.	12921	16616	-3695	15272	14052	1220	26,02	23,94
Bukovice	6113	5753	360	7178	6441	737	20,16	18,09
Česká Metuje	5666	4479	1187	9945	7987	1958	34,29	27,54
Hronov	106366	102614	3752	142943	122946	19997	23,44	20,16
Machov	24743	31079	-6336	25987	24889	1098	23,8	22,79
Náchod	371880	486285	-114405	502929	493755	9174	25,28	24,82
Police nad Metují	110756	111464	-708	118797	117248	1549	29,34	28,96
Stárv	14165	14610	-445	14525	14752	-227	22,11	22,45
Suchý Důl	6720	7701	-981	20741	16886	3855	50,46	41,09
Velké Petrovice	6389	6128	261	7333	5776	1557	17,09	13,46
Velké Poříčí	38815	62075	-23260	46885	58288	-11403	19,92	24,76
Vysoká Srbská	4163	4163	0	4849	2692	2157	17,07	9,48
Žďár nad Metují	13454	13698	-244	15794	16554	-760	24,08	25,23
Žďárky	8127	10829	-2702	9843	11300	-1457	17,51	20,11

Zdroj: Informační portál Monitor

Důležitou roli ve správě a rozvoji obcí a měst hraje strategické a územní plánování. Územní plán se snaží najít rovnováhu mezi zájmy lidí žijících na území, hospodářstvím a životním prostředím, která umožní další výstavbu a zároveň klade důraz na trvale udržitelný rozvoj. Územní plán stanovuje podmínky pro využití ploch a určuje, jaké využití konkrétního území je přípustné a za jakých podmínek a jaké je naopak nepřípustné. Ze zákona je povinné mít územní plán.



Z hlediska tvorby krajiny je důležité také nezapomenout na pozemkové úpravy, které řeší prostorové a funkční uspořádání pozemků tak, že je scelují nebo naopak dělí a zabezpečuje se jejich přístupnost, využití, hranice a podmínky pro racionální hospodaření vlastníků půdy (webový portál Ministerstva zemědělství).

Strategický plán rozvoje se zaměřuje na konkrétní aktivity v území, které mají napomoci socio-ekonomickému rozvoji území. Strategický plán se snaží odpovídat na otázku „*Jakým způsobem rozvíjet území?*“ Strategický plán rozvoje není pro obce povinný, nicméně je stále častěji vyžadován při žádostech o dotaci a také zlepšuje orientaci v tom, na jaké problémy je potřeba se zaměřit primárně. Zatímco v roce 2015 byl ještě strategický plán pro obce něčím neznámým, v roce 2020 už velká většina obcí má svůj strategický plán rozvoje obce a mají ho také další organizace fungující v území (například DSO Policka). Svůj strategický plán nemá pouze obec Vysoká Srbská.

V dotazníkovém šetření se respondenti vyjadřovali ke kvalitě veřejných prostranství. Velká většina je až na detaily spokojená. Přesto byla zmíněna řada připomínek – víckrát bylo zmíněno, že by se nemuselo tak často sekat, údržba zeleně mimo centra měst a obcí není dostatečná, některá prostranství jsou nedostatečně uklizená od odpadků a nespokojenost panuje se stavem Pellyho parku v Polici nad Metují.

Obecně se správou obce je však valná většina respondentů spokojená nebo spíše spokojená (82 %). Přesto v některých oblastech nepanuje úplná spokojenost – zejména se to týká podpory podnikání, bytové situace a zapojení veřejnosti.

13.1 Spolupráce obcí

Obce v některých oblastech spolupracují mezi sebou, ale také mají partnerství se zahraničními obcemi. V regionu MAS Stolové hory jsou 4 dobrovolné svazky obcí, které můžete vidět v následující tabulce 9.



Tabulka 9: Dobrovolné svazky obcí v MAS Stolevé hory

Název svazku	Zapojené obce	Předmět zájmu	web	Datum vzniku
DSO Kladská stezka	Náchod, Česká Skalice, Jaroměř	Realizace tří samostatných na sebe navazujících projektů cyklostezek. Nejdůležitější aktivitou je příprava cyklostezky z Jaroměře do Polska.	www.kladskastezka.cz	12.01.2016
DSO Policka	Police nad Metují, Machov, Suchý Důl, Bezděkov nad Metují, Velké Petrovice, Česká Metuje, Žďár nad Metují, Bukovice	Ochrana společných zájmů a veškerých aktivit, které povedou k ekonomickému, kulturnímu a sociálnímu rozvoji mikroregionu, tvořeného katastrálními územími všech členů svazku.	www.policko.cz	27.09.2002
DSO Lesy Policka	Bukovice, Česká Metuje, Machov, Suchý Důl, Police nad Metují	Spolupráce při činnostech souvisejících s hospodařením a správou lesních majetků ve vlastnictví obcí.	www.lesypolicka.cz	01.07.2007
DSO Podborsko	Žďárky, Vysoká Srbská	Komplexní rozvoj obcí a plynofikace obcí.	-	06.09.2002

Zdroj: Územně analytická data obcí v Královéhradeckém kraji 2017

DSO Kladská stezka je nejnovějším svazkem a je založena především na podporu realizace cyklostezky mezi Jaroměří a Náchodem. Otázkou je jeho další funkce. DSO Policka se pravidelně schází a má společné aktivity, ať se jedná o společné sociální služby, podporu cestovního ruchu nebo výsadby dřevin. DSO Lesy Policka se také schází a spolupracuje při správě obecních lesů. DSO Podborsko byl založen spíše kvůli jednorázové akci a momentálně není aktivní. Hronov, Velké Poříčí a Stárvkov nejsou členy žádného svazku obcí.

Obce v území jsou členy 2 destinačních společností koordinujících a rozvíjejících cestovní ruch v území. Členy Kladského pomezí o.p.s. jsou Náchod, Velké Poříčí, Hronov, Police nad Metují, Machov, Suchý Důl, Vysoká Srbská a Žďárky. Členy Destinační společnosti pro rozvoj Broumovska pak jsou obce sdružené v DSO Policka a Stárvkov. Tři obce jsou tedy členy obou destinačních společností. Dále je většina obcí buď členem Svazu měst a obcí (Bukovice, Česká Metuje, Hronov, Náchod, Police nad Metují, Suchý Důl, Velké Petrovice, Velké Poříčí a Žďár nad Metují), nebo Sdružení místních samospráv (Machov, Suchý Důl a Vysoká Srbská), což jsou organizace hájící společné zájmy obcí a měst. Suchý Důl je členem obou organizací a naopak Stárvkov, Bezděkov nad Metují a Žďárky nefigurují ani v jedné.



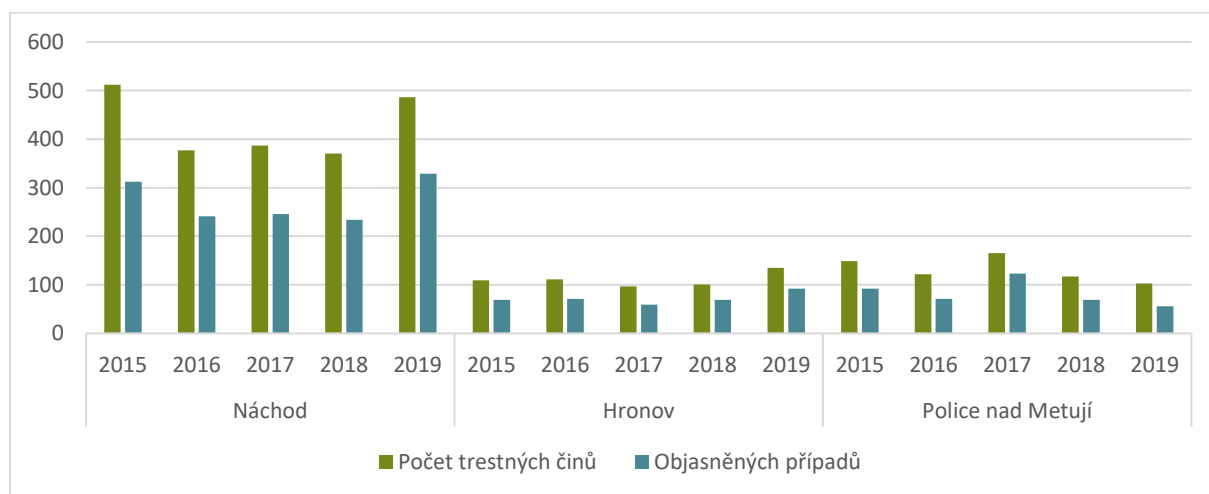
Hned 8 obcí má svá partnerská města nebo obce a ve všech případech je alespoň jedním z partnerů příhraniční polská obec. Velké Petrovice a Machov mají jako partnerskou obec Radkow, u Suchého Dolu se jedná o Wambierzyce, Bezděkov nad Metují má za partnera obec s názvem Scienawka Gorna a Velké Poříčí spolupracuje se Szczytnou. Tři populačně největší města mají partnerských obcí víc. U Police nad Metují se jedná o Swidnicu, Saltaru a Svidnik, u Hronova o Bielawu, Kudowu Zdrój a Warrington a v případě Náchoda jde o Kudowu Zdrój, Klodzko, Halberstadt, Warrington, Bausku, Partizánské, Ťačiv a Persan. Z dotazníkového šetření je patrné, že přeshraniční spolupráce (byť není myšlena jen meziobecní) je veřejností vnímána jako jedna z největších příležitostí pro rozvoj regionu v dalších 10 letech.

Na závěr je potřeba zmínit i spolupráci v Místní akční skupině Stolové hory, kde však kromě obcí jsou přítomni i další aktivní aktéři zapojující se do rozvoje regionu. Nicméně obce jsou klíčovým partnerem jednak díky členství ve volených orgánech (i když jejich podíl nesmí být většinový), ale také díky členským příspěvkům, které jsou v případě obcí nejvyšší (v současnosti 4 Kč na obyvatele, minimálně však 2 000 Kč) a bez nich by byl chod MAS Stolové hory ohrožen.

13.2 Bezpečnost

Na území MAS Stolové hory jsou 3 obvodní oddělení Policie ČR – v Náchodě, Hronově a Polici nad Metují. Podle mapy kriminality je možno dohledat data trestných činů za jednotlivé obvodní oddělení, nicméně obvodní oddělení Náchod a Police nad Metují zasahují i mimo území MAS Stolové hory, tím pádem se nejedná o úplně přesná data o počtu trestných činů v regionu, nicméně to alespoň pomůže utvořit si ucelený obrázek o kriminalitě. Na následujícím grafu je možné vidět počty trestných činů a počty objasněných případů v jednotlivých obvodech za roky 2015 až 2019.

Graf 8: Počet trestných činů a objasněných případů v jednotlivých policejních obvodech v letech 2015 až 2019



Zdroj: Mapa kriminality



Z grafu 8 je patrné, že nejvíce trestné činnosti je pácháno v Náchodě, což je vzhledem k větší populační velikosti logické. Proto je důležitějším aspektem index kriminality, který počet trestných činů přepočítává na 10 000 obyvatel. V obvodu Náchod se pohybuje index kriminality mezi 150 a 200 a jedná se s výjimkou v roce 2017 o nejvyšší čísla za všechny 3 obvody. V roce 2017 byl index kriminality vyšší v obvodu Police nad Metují (160,24 trestných činů na 10 000 obyvatel). Jak je ale vidět v grafu, počty trestných činů se v jednotlivých letech výrazně liší, a proto je složité vyvodit z těchto dat jasné závěry. Obecně ale lze říci, že nejvyšší míra kriminality je v obvodu Náchod.

Co se týče úspěšnosti objasněných případů, tak lze říci, že v obvodech Náchod a Hronov procento úspěšnosti narůstá – v roce 2019 se jednalo o 68 % v obou obvodech, což byl nárůst o 7 % v obvodu Náchod a o 5 % v obvodu Hronov za rok 2015. Naopak v obvodu Police nad Metují se dosáhlo největší úspěšnosti v objasňování v roce 2017 (téměř 75 %), zatímco v dalších letech následoval pokles až na 54 %.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že jen 10 % respondentů se necítí úplně bezpečně. Přesto bylo v 80 případech ze 198 vyplněných dotazníků zmíněno, že by bylo lepší, kdyby probíhaly častější pochůzky policie a více než čtvrtina respondentů by zavedla nebo rozšířila kamerový systém. Prakticky stejný podíl lidí pak zastává názor, že není potřeba zvyšovat bezpečnost.



14 Životní prostředí

Životní prostředí je zásadní téma rozvoje, což v regionu MAS Stolové hory umocňuje fakt, že více než 73 % území spadá do CHKO Broumovsko. V dotazníkovém šetření více než 80 % respondentů označilo kvalitu životního prostředí za výbornou nebo dobrou, takže kvalita životního prostředí je vnímána veskrze pozitivně. Zároveň bylo životní prostředí nejčastěji označováno jako přednost obce, kde respondenti žijí.

14.1 Velkoplošná a maloplošná chráněná území

Mezi velkoplošné chráněné území patří CHKO Broumovsko, které zasahuje do všech obcí v území MAS Stolové hory s výjimkou Velkého Poříčí a Náchoda (viz obrázek 3).

CHKO Broumovsko byla vyhlášena v roce 1991 za účelem ochrany a postupné obnovy hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků a vytvoření a rozvíjení ekologicky optimálního systému všestranného využívání krajiny a jejích přírodních zdrojů v oblasti.

Území je rozděleno do 4 zón ochrany přírody. Nejcennější je území **I. zóny** (zhruba 10 % plochy CHKO), která zahrnuje ekosystémy pískovcových skalních oblastí i zbytky přírodě blízkých lesů na těžko přístupných lokalitách a údolní nivy s větší biologickou rozmanitostí. **II. zóna** (zabírá 14 % území CHKO) zahrnuje lesy s různou druhovou skladbou. Na zemědělské půdě tvoří II. zónu polokulturní až kulturní travinné porosty. Největší část, více než tři čtvrtiny území zaujímají **III. a IV. zóna**. Jsou tvořeny zastavěným územím, zemědělskými pozemky a lesy s různou druhovou skladbou – vesměs jehličnatými, ale občas i velmi kvalitními smíšenými a listnatými porosty menšího rozsahu.



Obrázek 5: Zonace CHKO Broumovsko na území MAS Stolové hory



Zdroj: Mapový portál Královéhradeckého kraje

Na území MAS Stolové hory se ale nachází i několik maloplošných chráněných území. Jedná se o 1 národní přírodní rezervaci (Broumovské stěny), 1 národní přírodní památku (Polické stěny), 2 přírodní rezervace (Farní stráž v Machově, Ostaš) a 3 přírodní památky (Pískovcové sloupky v České Metuji, Kočičí skály na Ostaši, Šafránová stráž v Suchém Dole). Jedna přírodní rezervace se nachází i mimo CHKO – jedná se o Peklo u Nového Města nad Metují a část této přírodní rezervace se nachází na území Náchoda. V území MAS Stolové hory se také nachází 16 památných stromů – 11 jednotlivě a 5 jako skupina.



14.2 Ochrana přírody a krajiny

Vzhledem k tomu, že velká část MAS Stolové hory se nachází v CHKO Broumovsko, je ochrana přírody a krajiny důležitým tématem. V regionu se nachází jednak nadregionální i regionální biokoridory a biocentra, ale také chráněná území dle Natura 2000.

Územní systém ekologické stability

Podle §4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny se jedná o „vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu“. Vytváření územního systému ekologické stability (ÚSES) je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát.

Smyslem vytváření a ochrany ÚSES je zajistit podmínky pro udržení a posílení ekologické stability (schopnost ekosystému vyrovnávat změny způsobené vnějšími činiteli a zachovávat své přirozené vlastnosti a funkce). Děje se tak postupným vytvářením spojitě sítě ploch s relativně vysokou ekologickou stabilitou, na kterých je umožněn rozvoj přirozených, především rostlinných společenstev, jejichž druhová skladba odpovídá konkrétním stanovištním podmínkám (přirozený genofond krajiny).

Za návrh vymezení systému ekologické stability (plány ÚSES) jsou odpovědné orgány ochrany přírody. Závaznost ÚSES v konkrétním území vzniká vydáním příslušné územně plánovací dokumentace formou opatření obecné povahy, ve které je ÚSES vymezen, nebo rozhodnutím o pozemkové úpravě (MŽP – Územní systém ekologické stability).

Map of the Stávkovsko region showing biocentric and biocorridor structures. The map includes various settlements like Stávkov, Hronov, and Zdrávkov. A legend at the bottom right defines the color-coded areas:

- Nadregionální biocentrum - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Osa regionálního biokoridoru - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Regionální biokoridor - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Regionální biocentrum - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Osa nadregionálního biokoridoru - ÚTP ÚSES ČR (1996)
- Nadregionální biokoridor - ÚTP ÚSES ČR (1996)

Natura 2000

Na území MAS Stolové hory se nachází Ptačí oblast Broumovsko (která má chránit především výry velké a sokoly stěhovavé v přirozeném prostředí) a 9 EVL.



14.3 Klima

Území MAS Stolové hory spadá do 2 klimatických regionů. Většina území spadá do klimatického regionu 7 (mírně teplý, vlhký), který je charakteristický průměrnou roční teplotou mezi 6 a 7 °C a průměrným ročním úhrnem srážek mezi 650 a 750 mm. Části území 7 obcí (Police nad Metují, Suchý Důl, Machov, Žďár nad Metují, Česká Metuje, Stárvov a Náchod) spadají do klimatického regionu 8 (mírně chladný, vlhký), jehož charakteristikami jsou průměrná roční teplota 5–6 °C a průměrný roční úhrn srážek 700–800 mm (Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy).

14.4 Krajinný ráz

Krajinný ráz je na základě zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny stanoven jako přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území nebo kulturních dominant krajiny. Na území MAS Stolové hory, které se částečně překrývá s územím CHKO Broumovsko, je několik míst zvláštní ochrany krajinného rázu. Jedná se především o oblast KC A Polická pánev a částečně oblast KC B Jestřebí hory a Radvanická vrchovina (Správa CHKO Broumovsko). Ochrana krajinného rázu byla často zmiňována jako důležitá oblast v rámci životního prostředí v dotazníkovém šetření.

14.5 Ekologické zátěže

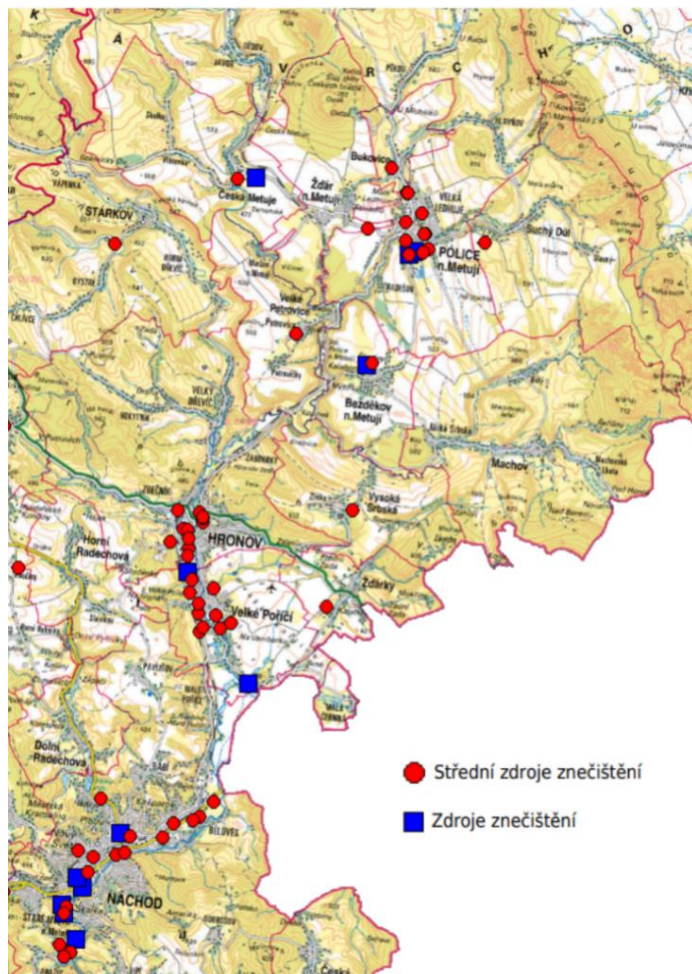
Ekologické zátěže mohou být různého typu a mohou mít výrazný vliv na život a zdraví občanů. Nejedná se jen o znečištění ovzduší, ale také například o znečištění vod, znehodnocení půdy a problémy s hlukem nebo světlem, což může způsobovat nejen fyzické, ale také psychické problémy. Zmiňováno to bylo i v rámci dotazníkového šetření, kde zaznívaly názory, že především automobilová doprava a neekologické vytápění znečišťují ovzduší.

14.5.1 Znečištění ovzduší

Na obrázku 5 je možné vidět největší zdroje znečištění v území z roku 2015. Velkých zdrojů znečištění je celkem 12, jedná se například o ZD Ostaš, závody firmy Rubena v Hronově i Náchodě nebo Integraf. Středních zdrojů znečištění je pak téměř 60. Z obrázku 5 je patrné, že naprostá většina zdrojů znečištění ovzduší se nachází v největších sídlech, tedy v Náchodě, Velkém Poříčí, Hronově a Polici nad Metují.



Obrázek 7: Zdroje znečištění ovzduší



Zdroj: Mapový portál Královéhradeckého kraje

Jako menší zdroj znečištění je vnímáno především vytápění domácností. Je snaha řešit tento problém tzv. kotlíkovými dotacemi, jejichž cíl je snížit znečištění ovzduší u domácností. Pochopitelně musí být cílem do budoucna všechny zdroje znečištění odstraňovat, anebo aspoň míru znečištění snižovat a předcházet vzniku dalších center znečištění.

14.5.2 Hluková zátěž

Informace o hlukové zátěži obyvatel jsou spojena především s pozemními komunikacemi. Podle akčního plánu protihlukových opatření pro hlavní pozemní komunikace ve vlastnictví Královéhradeckého kraje (2019) je jednou z komunikací, která okolí nadměrně zatěžuje hlukem, silnice II/303 mezi Náchodem a Hronovem, především pak v centru Hronova. Akční hlukový plán pro pozemní komunikace ve správě ŘSD ČR – Královéhradecký kraj (2019) pak zmiňuje jako zdroj nadměrného hluku silnici I. třídy procházející Náchodem ve směru od České Skalice a končící na hraničním přechodu s Polskem.



14.5.3 Znečištění vod

I když nejsou dohledatelná žádná konkrétní data o regionu MAS Stolové hory, která by dokázala objasnit míru znečištění povrchových i podpovrchových vod, Ucelená politika samosprávy Královéhradeckého kraje o vodě (2020) obecně popisuje možné zdroje znečištění. U povrchových vod se jedná o znečištění:

- z odpadních vod,
- způsobené intenzivním chováním ryb a přikrmováním,
- z atmosférické depozice – přestup z ovzduší do vody díky spalování v domácích kotlích,
- ze zemědělství (pesticidy, eroze, dusík),
- z průmyslových zdrojů,
- ze silniční a železniční dopravy.

U podpovrchových se může jednat o následující zdroje znečištění:

- ze zemědělství
- staré ekologické zátěže
- povrchové vody, které mají vazbu na podpovrchové

Snížení znečištění vod bylo často zmiňováno jako důležitá oblast v rámci životního šetření při dotazníkovém šetření.

14.5.4 Znehodnocení půdy

Ke znehodnocování půdy může částečně docházet obdobnými způsoby jako u vody. V Územně analytických podkladech za ORP Náchod jsou zmiňovány bývalé průmyslové nebo zemědělské areály nevhodný způsob hospodaření. Stále větším problémem pak je zábor půd převážně pro stavební účely, kdy především zemědělská půda přestává plnit svou funkci.

14.6 Voda

Jediným významným tokem v území je řeka Metuje, která pramení u Adršpachu a vlévá se do Labe u Jaroměře. Má několik přítoků, což jsou místní potoky. Žádná významná vodní plocha se v území nenachází, pouze několik rybníků (například Podborný v Náchodě, Homolka I a Homolka II ve Velkém Poříčí nebo Honský v Polici nad Metují).

Na obrázku 6 je možné vidět záplavová území, která se nacházejí nejen u Metuje, ale týkají se také Dřevíče, Brlenky a Židovky. Z objektů protipovodňové ochrany je třeba zmínit ochrannou hráz v Náchodě – Malém Poříčí nebo poldr v lokalitě Klůček nad Policí nad Metují. Obě města ale stejně jako městy Velké Poříčí tuto problematiku reflektují ve svých strategických plánech, že je potřeba se protipovodňovým aktivitám i nadále věnovat.

The map displays the flood risk area around the city of Hronov. The Elbe river (Říční síť) is shown in blue, flowing through the center of the map. Various flood zones are indicated by different colors and line styles:

- Říční síť s vyhlášením záplavových území**: Blue line representing the river network with declared flood zones.
- Aktivní zóny Q100**: Red dashed lines representing active zones with a 100-year return period flood risk.
- Záplavové území Q5**: Light blue shaded areas representing flood zones with a 5-year return period flood risk.
- Záplavové území Q20**: Dark blue shaded areas representing flood zones with a 20-year return period flood risk.
- Záplavové území Q100**: Very dark blue shaded areas representing flood zones with a 100-year return period flood risk.

 The map includes numerous place names such as Hronov, Ždírec, Pátek, and Vysoká. It also shows topographical features like hills and valleys, and administrative boundaries between municipalities.

Ve městech Hronov a Náchod vyvěrají minerální prameny. V Hronově pramení Regnerka a Hronovka, v Náchodě Ida, Hedva, Jan a Běla. V Náchodě se nacházejí Lázně Běloves, které vznikly v 19. století a



zhruba od poloviny 90. let nejsou v provozu. Současný majitel podniká v lázeňství a vnímá potenciál lázní, svůj záměr do budoucna však neodtajnil (Český rozhlas Hradec Králové). Od konce roku 2019 jsou v provozu Malé lázně Běloves vybudované městem Náchod.

14.7 Ochrana půdy

Půda je základním výrobním prostředkem v oblasti zemědělství a její ochrana je důležitá nejen vzhledem k úrodnosti, ale také kvůli ochraně proti erozi nebo kontaminaci nežádoucími látkami (webový portál Ministerstva zemědělství).

14.7.1 Protierozní opatření

Jedná se o opatření, která se zaměřují na snížení projevů především větrné a vodní eroze. Takovými opatřeními může být například retence vody v krajině nebo snížení povrchového odtoku vody (webový portál Ministerstva zemědělství).

Na obrázku 7 je možné vidět, které půdy jsou nejvíce ohroženy erozí. Jedná se především o obce Bukovice, Česká Metuje, Stárkov a Vysoká Srbská.

Obrázek 9: Půdy ohrožené erozí v území MAS Stolové hory



Zdroj: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy



Jednou z hlavních příležitostí, jak zabránit erozi půdy, je realizace pozemkových úprav, které se dělí na jednoduché a komplexní. Pozemkové úpravy řeší prostorové a funkční uspořádání, zabezpečení přístupnosti a využitelnosti pozemků. Zároveň je cílem zlepšit životní prostředí, ochranu a zúrodnění půdy nebo ekologickou stabilitu krajiny (webový portál Ministerstva zemědělství).

K 28. 7. je podle webového portálu Ministerstva zemědělství v území MAS Stolové hory 9 dokončených jednoduchých pozemkových úprav, 5 ukončených komplexních pozemkových úprav a 4 zahájené komplexní pozemkové úpravy.

14.7.2 Zadržování vody v krajině

Na území MAS Stolové hory se nacházejí spíše menší vodní nádrže poblíž větších měst (Homolka I. a II., Hony, Podborný). Pro zadržování vody v krajině lze však využít nejenom větší vodohospodářské stavby, ale i drobnější opatření jako jsou průlehy, zasakovací pásy, poldry, tůně a mokřady, obnova zákrut na vodních tocích aj. Zadržování vody napomáhá i realizace ÚSES a celkově pestrost krajiny. Zadržování vody v krajině kladně působí na zmírnění eroze, zmírnění důsledků srážkově slabých období a podobně.

14.7.3 Zeleň v krajině

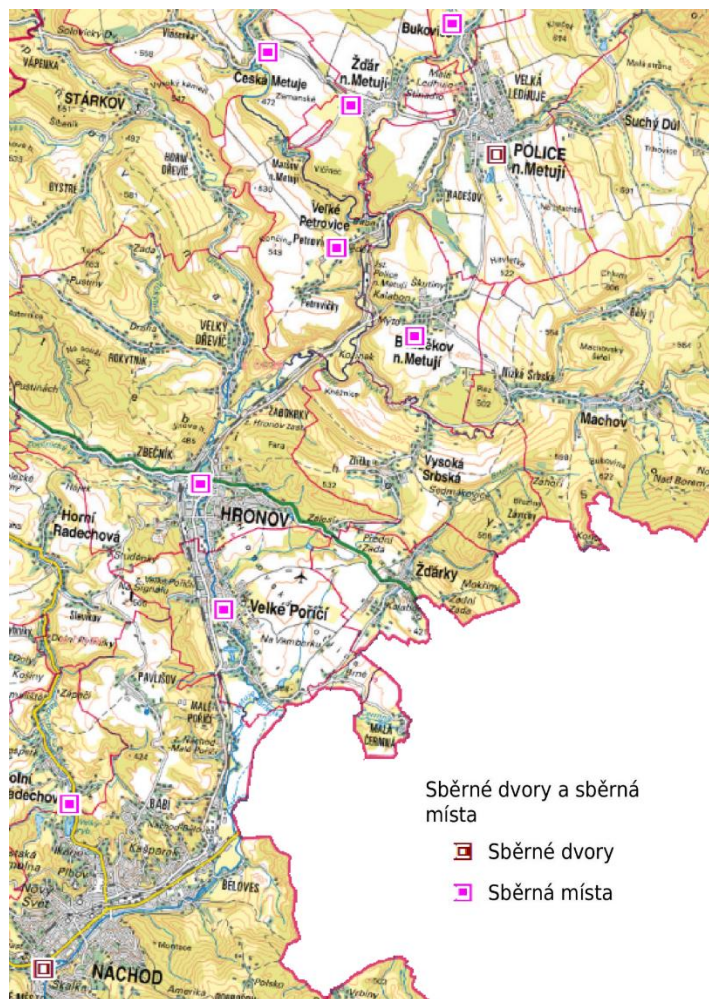
Podíl zeleně oproti orné půdě a zastavěnému území se dá zjistit na webu czso.cz. Ze statistik k 31. 12. 2019 vyplývá, že největší podíl zeleně (trvalé travní porosty, lesy, vodní plochy, zahrady, sady) je v Machově a Suchém Dolu (více než 78 % v obou případech). Především v případě Machova je to způsobeno velkým zastoupením lesních pozemků. Naopak nejnižší podíl zeleně je v obcích Velké Poříčí (necelých 41 %) a Česká Metuje (48 %). V dotazníkovém šetření pak někteří respondenti zmiňovali nedostatek zeleně v intravilánu obcí.

14.8 Odpadové hospodářství

Na území MAS Stolové hory prozatím nefunguje žádná výraznější spolupráce v oblasti odpadového hospodářství, nicméně do budoucna se situace může výrazně změnit. Jak je patrné ze Strategického plánu rozvoje DSO Policka na roky 2020–2025, spolupráce při nakládání s odpady je jedním z velkých úkolů DSO do dalších let, jelikož to může ušetřit značnou část finančních prostředků. Sběrné dvory nebo sběrná místa se nenacházejí jen v Suchém Dole, Žďárkách a Vysoké Srbské. Město Stárkov v současnosti sběrné místo buduje. Zároveň i respondenti v rámci dotazníkového šetření vnímali odpadové hospodářství nejčastěji jako důležitou oblast k řešení v rámci životního prostředí.



Obrázek 10: Sběrné dvory a sběrná místa na území MAS Stolové hory



Zdroj: Mapový portál Královéhradeckého kraje

V posledních letech se také více řeší problematika bioodpadu a některé obce se rozhodly založit obecní kompostárnu. Větší kompostárny fungují ve Velkém Poříčí, Polici nad Metují nebo Bezděkově nad Metují, z firem pak kompostárnu vybudovalo například ZD Ostaš. Některé obce mají uzavřeny smlouvy, díky kterým mohou kompostárny využívat jejich obyvatelé (například obyvatelé Hronova mohou využívat kompostárnu ve Velkém Poříčí).

V Královéhradeckém kraji je každoročně pořádána soutěž obcí ve třídění odpadu, z čehož se dá poměrně dobře usoudit, jak si vedou obce v regionu v celokrajském srovnání. Soutěž je rozdělena do 3 kategorií – do 300 obyvatel, 300 až 2000 obyvatel, nad 2000 obyvatel. Za rok 2019 by se jako nejúspěšnější dalo označit město Hronov, které ve své kategorii skončilo šesté z 43. Naopak na nelichotivých příčkách skončily především Bezděkov nad Metují, Velké Poříčí, Náchod, Žďár nad Metují nebo Žďárky, což značí, že v třídění odpadu je v těchto obcích prostor pro zlepšení (web Čistá obec, čisté město, čistý kraj).



15 Chytrý region

Tato kapitola je průřezem předchozích kapitol, protože chytrý region se týká jednak lidí, ale také využívání moderních technologií a klade důraz na ekologicky šetrná řešení. Hlavními pilíři jsou komunita a technologie a cílem by mělo být posílit úlohu venkovských oblastí při přechodu na ekologičtější a zdravější společnost.

Bylo identifikováno, že venkov nejvíce potřebuje dobrou dostupnost a bezpečnou dopravu, odpovídající infrastrukturu a občanskou vybavenost, dostatek pracovních příležitostí, veřejné a další služby, dostupné bydlení, plochy pro další rozvoj, jednodušší agendu a čisté a zdravé životní prostředí.

Na konceptu chytrého regionu a potažmo i chytrého venkova se podílí i Královéhradecký kraj, který celý koncept zařadil jako jednu z aktivit v opatření Efektivní provázání a využívání strategického a územního plánování v rámci Strategického plánu rozvoje Královéhradeckého kraje v letech 2021 až 2027.

V době psaní tohoto dokumentu je také zpracovávána Koncepce Chytrého regionu pro Královéhradecký kraj, která má 3 priority: budování sítě partnerů, podpora znalostí a podpora SMART řešení.

Při budování sítě partnerů jde o to, aby se jednotliví aktéři lépe poznali a znali své cíle a mohli lépe najít společnou cestu, ze které budou všichni profitovat. Jedná se o firmy (nabízejí moderní technologie), vysoké školy, výzkumné instituce (vyvíjejí moderní technologie), státní správu a samosprávu (chtějí rozvíjet území).

Podpora znalostí je rozdělena na koncepční přístupy, vzdělávání a osvětu a poradenství. Koncepčními přístupy se rozumí realizace inovativních řešení na základě strategického plánování (do kterého je zapojen dostatek aktérů) a za dodržení potřebných pravidel a procesů řízení. Vzdělávání a osvěta jsou chápány jako šíření vědomostí a sdílení zkušeností pro pochopení přínosů celého konceptu Chytrého regionu. Poradenství je pomoc s řešením problémů s využitím chytrých a inovativních řešení.

Podpora SMART řešení se už týká konkrétních tematických oblastí, kde lze inovativní řešení využít. U dopravy se jedná například o elektromobilitu, bikesharing, chytrou hromadnou dopravu a parkování nebo inteligentní dopravní systémy. V životním prostředí lze chytrá řešení využít např. u odpadového hospodářství, měření kvality ovzduší nebo nakládání s odpadní vodou. V případě energetiky a energie lze využít energetický management budov, chytré veřejné osvětlení nebo dobíjecí stanice. U veřejného prostoru a bydlení se nabízejí chytrá řešení v podobě chytrých odpadových nádob, mobiliáře nebo zelených střech a fasád. Veřejná správa má také možnosti chytrých řešení například v podobě e-governmentu (potřebné záležitosti na úradech se vyřídí online) nebo e-demokracie (online minireferenda na obecní úrovni a další možnosti podílet se na rozhodovacích procesech). I ve službách je možné využít chytrá řešení – například e-zdraví je využívání technologií k podpoře prevence,



EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



diagnostiky i léčby. Poměrně rozšířené (byť zatím jen ve velkých městech) jsou online nákupy. Chytrá řešení lze pochopitelně uplatnit také v zemědělství a dalších odvětvích.

Je patrné, že možností využití chytrých a inovativních řešení je mnoho a mohou lidem výrazně usnadnit život. A také například mohou nalákat více lidí k životu na venkově.



16 Zdroje

1. Akademie vzdělávání dospělých Náchod [cit. 16. 9. 2020] [online] Dostupné na: www.avdnachod.cz
2. Akční hlukový plán pro pozemní komunikace ve správě ŘSD ČR – Královéhradecký kraj (2019) [cit. 24. 9. 2020] [online] Dostupné na: https://www.mdcrcz/MDCR/media/MDCR/AP_RSD_KHK.pdf
3. Akční plán protihlukových opatření pro hlavní pozemní komunikace ve vlastnictví Královéhradeckého kraje (2019) [cit. 25. 9. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mdcrcz/MDCR/media/MDCR/Kralovehradecky-kraj.pdf>
4. Analýza vývoje zaměstnanosti a nezaměstnanosti v 1. pololetí 2018 [cit. 12. 5. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mpsv.cz/documents/20142/848077/anal2018p1.pdf/1c0383ca-67ca-c139-65c6-b2d4d5e75473>
5. Celostátní sčítání dopravy 2016 [cit. 13. 6. 2020] [online] Dostupné na: www.scitani2016.rsd.cz
6. Čada a kol. (2015): Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR. MPSV, Praha, 99 s.
7. Český rozhlas Hradec Králové [cit. 7. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://hradec.rozhlas.cz/kdysi-vehlasne-lazne-beloves-maji-noveho-majitele-zpustly-areal-mohl-dostat-8124616>
8. ČSÚ [cit. 7. 4. 2020] [online] Dostupné na: www.czso.cz
9. Hydroekologický informační systém VÚV TGM [cit. 16. 9. 2020] [online] Dostupné na: heis.vuv.cz
10. Informační portál Monitor – kompletní přehled veřejných financí [cit. 17. 8. 2020] [online] Dostupné na: www.monitor.statnipokladna.cz
11. Jízdní řády seznam.cz [cit. 14. 5. 2020] [online] Dostupné na: www.seznam.cz
12. Kladské pomezí [cit. 14. 6. 2020] [online] Dostupné na: www.kladskepomezi.cz
13. Koncepce Královéhradecký kraj – Chytrý region [cit. 17. 9. 2020] [online] Dostupné na: https://www.chytryregion.cz/koncepce_chytry_region
14. Kůrovcové info [cit. 22. 10. 2020] [online] Dostupné na: www.kurovcoveinfo.cz
15. Lang, Matoušek, Kopecká (2020): Rozsah sociálního vyloučení v Královéhradeckém kraji. Agentura pro sociální začleňování, Praha, 37 s.
16. Mapa exekucí [cit. 12. 5. 2020] [online] Dostupné na: www.mapaexekuci.cz
17. Mapa kriminality [cit. 16. 6. 2020] [online] Dostupné na: www.mapakriminality.cz
18. Mapa nezaměstnanosti [cit. 14. 5. 2020] [online] Dostupné na: www.mapanezamestnanosti.cz
19. Mapový portál Agentury ochrany přírody a krajiny ČR [cit. 14. 9. 2020] [online] Dostupné na: aopkcr.maps.arcgis.com



20. Mapový portál Královéhradeckého kraje j8. 10. 2020] [online] Dostupné na: <https://gis.kr-kralovehradecky.cz/>
21. Místní akční plán rozvoje vzdělávání v ORP Náchod (2020) [cit. 14. 5. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mas-stolovehory.cz/mistni-akcni-plan-vzdelavani/dokument-map/>
22. MŽP – Územní system ekologické stability [cit. 14. 10. 2020] [online] Dostupné na: https://www.mzp.cz/cz/uzemni_system_ekologicke_stability
23. Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost – verze květen 2020 [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/aktualni-informace/2020/5/OP-TAK_verze-kveten-2020_1.pdf
24. Sčítání lidí, domů a bytů 2011 (SLDB 2011) [cit. 9. 4. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/sldb/domov>
25. Správa CHKO Broumovsko [cit. 16. 9. 2020] [online] Dostupné na: <https://broumovsko.ochranaprirody.cz/>
26. Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Místní akční skupiny Stolové hory pro období 2014–2020 [cit. 6. 5. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mas-stolovehory.cz/o-nas/strategie/strategie-na-obdobi-2014-2020/>
27. Strategie rozvoje Královéhradeckého kraje na období 2021–2027 [cit. 6. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/rozvojove-dokumenty/rozvoj-2014-2020/strategie-rozvoje-kraje-2014--2020-70319/>
28. Strategický plán rozvoje DSO Policka 2020–2025 [cit. 21. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.policko.cz/cs/dso/uredni-deska/smlouvy>
29. Strategický plán rozvoje města Hronov na období 2014–2020 [cit. 19. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mestohronov.cz/strategie-rozvoje-mesta/clanek/strategicky-plan-rozvoje-mesta-hronova-na-obdobi-2014-2020>
30. Strategický plán rozvoje města Náchod [cit. 20. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mestonachod.cz/mesto/strategicky-plan/>
31. Strategický plán rozvoje města Police nad Metují pro období 2020–2025 [cit. 21. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.policenm.cz/rozvoj-mesta/strategicky-plan-mesta/>
32. Strategický plán rozvoje města Stárkov pro období 2020–2027 [cit. 20. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.starkov.cz/mesto-starkov/strategicke-dokumenty/>
33. Strategický plán rozvoje městyse Machov 2020–2025 [cit. 21. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.machov-obec.cz/urad/strategicky-plan-rozvoje-mestyse-2020-2025/>
34. Strategický plán městyse Velké Poříčí pro období 2015–2020 [cit. 20. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.velkeporici.cz/strategicky-plan/d-1032>
35. Strategický plán rozvoje obce Bezděkov nad Metují 2020–2025 [cit. 20. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.bezdekov.org/urad-2/dokumenty/strategicky-rozvoj-obce/>



36. Strategický plán rozvoje obce Bukovice 2020–2025 [cit. 21. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.obcebukovice.cz/strategicke-dokumenty>
37. Strategický plán rozvoje obce Česká Metuje 2020–2025 [cit. 21. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.ceskametuje.cz/prakticke-info/strategicky-plan-rozvoje-obce/>
38. Strategický plán rozvoje obce Suchý Důl 2020–2025 [cit. 20. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.suchydul.cz/obec-7/strategicke-dokumenty/>
39. Strategický plán rozvoje obce Velké Petrovice 2020–2025 [cit. 19. 8. 2020] [online] Dostupné na: <http://www.velkepetrovice.cz/domains/velkepetrovice.cz/index.php/obecni-urad/strategicke-dokumenty>
40. Strategický plán rozvoje obce Žďár nad Metují 2020–2025 [cit. 20. 8. 2020] [online] Dostupné na: <http://www.zdarnadmetuji.cz/urad-2/strategicky-plan-rozvoje-obce-2020-2025/>
41. Strategický plán obce Žďárky na období 2016–2026 [cit. 21. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.obeczdarky.cz/strategicke-dokumenty>
42. Ucelená politika samosprávy Královéhradeckého kraje o vodě (2020) [cit. 22. 9. 2020] [online] Dostupné na: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/rozvojove-dokumenty/navrhy-koncepci/ucelena-politika-kralovehradeckeho-kraje-o-vode-320702/>
43. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů [cit. 14. 9. 2020] [online] Dostupné na: www.geoportal.uhul.cz
44. Územně analytická data obcí v Královéhradeckém kraji 2017 [cit. 15. 9. 2020] [online] Dostupné na: www.kr-kralovehradecky.cz
45. Územně analytické podklady za ORP Náchod [cit. 8. 7. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mestonachod.cz/urad/vystavba/uap/default.asp>
46. Územní energetická koncepce Královéhradeckého kraje [cit. 6. 8. 2020] [online] Dostupné na: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/krajsky-urad/uredni-deska/ostatni/UEK-KHK-2019.pdf>
47. Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy [cit. 14. 9. 2020] [online] Dostupné na: www.vumop.cz
48. Web Čistá obec, čisté mesto, čistý kraj [cit. 14. 10. 2020] [online] Dostupné na: www.cistykraj.cz
49. Web mapy.cz [cit. 12. 5. 2020] [online] Dostupné na: www.mapy.cz
50. Web města Hronov [cit. 12. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mestohronov.cz/>
51. Web města Náchod [cit. 13. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.mestonachod.cz/>
52. Web města Police nad Metují [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.policenm.cz/>
53. Web města Stárvkov [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.starkov.cz/>
54. Web městyse Machov [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.machov-obec.cz/>
55. Web městyse Velké Poříčí [cit. 12. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.velkeporici.cz/>



56. Web obce Bezděkov nad Metují [cit. 13. 8. 2020] [online] Dostupné na:
<https://www.bezdekov.org/>
57. Web obce Bukovice [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.obecbukovice.cz/>
58. Web obce Česká Metuje [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na:
<https://www.ceskametuje.cz/>
59. Web obce Suchý Důl [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.suchydul.cz/>
60. Web obce Velké Petrovice [cit. 13. 8. 2020] [online] Dostupné na:
<http://www.velkepetrovice.cz/>
61. Web obce Vysoká Srbská [cit. 14. 8. 2020] [online] Dostupné na:
<https://www.vysokasrbska.cz/>
62. Web obce Žďár nad Metují [cit. 12. 8. 2020] [online] Dostupné na:
<http://www.zdarnadmetuji.cz/>
63. Web obce Žďárky [cit. 13. 8. 2020] [online] Dostupné na: <https://www.obeczdarky.cz/>
64. Web veterina.cz [cit. 17. 9. 2020] [online] Dostupné na: www.veterina.cz
65. Webový portál Ministerstva zemědělství [cit. 14. 7. 2020] [online] Dostupné na: www.eagri.cz
66. Zaměstnaný region – Královéhradecký kraj [cit. 5. 8. 2020] [online] Dostupné na:
www.zamestnanyregion.cz
67. Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství v roce 2018 [cit. 22. 10. 2020] [online] Dostupné na: www.uhul.cz



17 Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1: Jehličnaté a listnaté lesy na území MAS Stolové hory v roce 2019	18
Obrázek 2: Vlastníci lesnických pozemků v regionu MAS Stolové hory v roce 2019	19
Obrázek 3: Silniční a železniční síť na území MAS Stolové hory	25
Obrázek 4: Intenzita silniční dopravy v regionu MAS Stolové hory	27
Obrázek 5: Zonace CHKO Broumovsko na území MAS Stolové hory	50
Obrázek 6: Územní systém ekologické stability	52
Obrázek 7: Zdroje znečištění ovzduší	54
Obrázek 8: Záplovová území v regionu MAS Stolové hory	56
Obrázek 9: Půdy ohrožené erozí v území MAS Stolové hory	57
Obrázek 10: Sběrné dvory a sběrná místa na území MAS Stolové hory	59
 Tabulka 1: Vývoj počtu obyvatel na území MAS Stolové hory	4
Tabulka 2: Věková struktura obyvatelstva na území MAS Stolové hory v letech 2014–2019 a srovnání indexů stáří za různá území	5
Tabulka 3: Technická infrastruktura v obcích na území MAS Stolové hory	31
Tabulka 4: Školy na území MAS Stolové hory	33
Tabulka 5: Zdravotnictví na území MAS Stolové hory	38
Tabulka 6: Volnočasové prostory na území MAS Stolové hory	39
Tabulka 7: Vybrané spolky v území MAS Stolové hory	42
Tabulka 8: Rozpočty, skutečné příjmy a výdaje za obce v roce 2019	44
Tabulka 9: Dobrovolné svazky obcí v MAS Stolové hory	46
 Graf 1: Vzdělanostní struktura v území MAS Stolové hory	7
Graf 2: Počty neobydlených domů a domů sloužících k rekreaci v jednotlivých obcích na území MAS Stolové hory za rok 2011	8
Graf 3: Vývoj počtu dokončených bytů v MAS Stolové hory v jednotlivých letech	9
Graf 4: Rozdělení ekonomických subjektů podle převažující činnosti v MAS Stolové hory v roce 2019	12



EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program



MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR



Graf 5: Vývoj podílu nezaměstnaných osob v obcích MAS Stolové hory v letech 2014–2019	13
Graf 6: Struktura zaměstnanosti v území MAS Stolové hory v jednotlivých sektorech v roce 2011	14
Graf 7: Počet podniků fyzických a právnických osob, které podnikají v zemědělství, lesnictví a rybářství v roce 2020 v MAS Stolové hory.....	16
Graf 8: Počet trestných činů a objasněných případů v jednotlivých policejních obvodech v letech 2015 až 2019	47